AUTHOR:

KRUEGER, GUSTAVUS

TITLE:

L. APULEI MADAURENSIS FLORIDORUM...

PLACE:

BERLIN

DATE:

1865

Master Negative #

93-81292-26

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

```
BKS/SAVE  Books      FUL/BIB   NYCG93-B2084          Acquisitions     NYCG-NEH
Record 1 of 0 - SAVE record
UNI
  ID:NYCG93-B2084              RTYP:a    ST:s    FRN:   MS:   EL:     AD:03-09-93
  CC:9668  BLT:am      DCF:?   CSC:?    MOD:     SNR:       ATC:        UD:03-09-93
  CP:gw      L:lat     INT:?   GPC:?    BIO:?    FIC:?      CON:???
  PC:s       PD:1865/          REP:?    CPI:?    FSI:?      ILC:????   II:?
  MMD:       OR:    POL:     DM:     RR:         COL:       EML:       GEN:   BSE:
  040      NNC‡cNNC
  100 1    Krueger, Gustavus.
  245 10   L. Apulei Madaurensis floridorum‡h[microform]...‡c...supersunt Gustavu
         s Krueger.
  260      Berlin,‡bDruck von Gebr. Unger (C. Unger), Konigl. Hofbuchdrucker,‡c18
         65.
  300      39 p.
  LDG      ORIG
  QD       03-09-93
```

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 14x

IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB

DATE FILMED: 4/16/93 INITIALS Emil

FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

Jahresbericht

über das

Königl. Joachimsthalsche Gymnasium,

womit zu der

am 4. October stattfindenden öffentlichen Prüfung

ergebenst einladet

Dr. F. G. KIESSLING,
Provinzialschulrath und Director.

Vorausgeschickt ist

L. Apulei Madaurensis floridorum quae supersunt

Gustavus Krueger
ph. dr. in gymnasio regio Ioachimico adiunctus

ad codices Florentinos denuo collatos recensuit.

Berlin.
Druck von Gebr. Unger (C. Unger), Königl. Hofbuchdrucker.
1865.

L. Apuleius Madaurensis postquam Athenis philosophorum scholis per aliquot annos interfuit, diuturna itinera fecit eo potissimum consilio commotus, ut res physicas, quae Antoninorum saeculo ab omnibus philosophorum sectis summo studio colebantur, etiam in terris remotioribus exploraret et pervestigaret. eodem fere tempore ex consuetudine aetatis illius valde superstitiosae permultis mysteriis initiatus haud ita multo post Romae totum se dedit arti rhetoricae, qua quantum profecerit in Africam reversus, hodie paucae tantum testantur reliquiae. atque praeclarissimum quidem eloquentiae Apuleianae specimen procul dubio est illa 'apologia', qua contra crimen magiae coram iudicibus se defendit: tum, qualis fuerit orator *ἐπιδεικτικός*, ex opusculis intellegi potest, quae 'liber de deo Socratis' inscribuntur et 'floridorum libri quattuor'. attamen ut illum librum orationem esse constat ab Apuleio aliquando publice habitam, ita de Floridorum consilio magna inter viros doctos est dissensio. nolo hoc loco omnium omnes hariolationes recoquere et refutare[1]): via ac ratione praestat pro virili parte investigare, quid sibi velint Florida. respiciamus igitur Floridorum non solum argumentum et genus dicendi, sed universam Apulei *πολυμαθίαν* et *πολυγραφίαν*.

Egregie, ut solet, de hac re disseruit Otto Iahnius *(act. societat. literar. Saxon. a. MDCCCL. pag. 282 sqq.)*, quippe qui plurima scripta Apuleiana nexu quo-

---

[1]) Vide sis conspectum a Bosscha compositum in editione Oudendorpiana vol. II, pag. 1. adde quae profert Bernhardy *Grundr. d. röm. Liter. pag. 727, 730 sq.* et *Grundr. d. griech. Liter. I § 84, 4, pag. 595.*

dam encyclopaedico olim coniuncta fuisse recte ratiocinatus primus vestigia detexerit artis alicuius rhetoricae ab oratore illo celebratissimo conscriptae. cuius artis hodie ne literula quidem superest: eiusmodi tamen libellum annexum fuisse libro 'περὶ ἑρμηνείας', qui falso inscribitur 'liber tertius de dogmate Platonis', huius ipsius exordium reddit veri simillimum: *studium sapientiae, quam philosophiam vocamus, plerisque videtur tres species seu partes habere: naturalem, moralem, et de qua nunc dicere proposui, rationalem, qua continetur ars disserendi. sed cum disseramus de oratione, cuius variae species sunt, ut imperandi vel narrandi, mandandi, succensendi, optandi, vovendi, irascendi, odiendi, invidendi, favendi, miserandi, admirandi, contemnendi, obiurgandi, poenitendi, deplorandi, tum voluptatem afferendi, tum metum incutiendi — in quibus oratoris excellentis est lata anguste, angusta late, vulgata decenter* (?), *nova usitate, usitata nove proferre* (?), *extenuare magna, maxima e minimis posse efficere aliaque id genus plurima —: est una inter has ad propositum potissima, quae pronuntiabilis appellatur.* in hac autem arte rhetorica dubium non est quin Apuleius tria illa genera dicendi persecutus sit, quae Quintilianus his verbis descripsit XII 10, 58: *altera est divisio, quae in tres partes et ipsa discedit, qua discerni posse etiam recte dicendi genera inter se videntur. namque unum subtile, quod ἰσχνόν vocant, alterum grande atque robustum, quod ἁδρόν dicunt, constituunt: tertium alii medium ex duobus, alii floridum (namque id ἀνθηρόν appellant) addiderunt. quorum tamen ea fere ratio est, ut primum docendi, secundum movendi, tertium illud utrocunque nomine delectandi sive conciliandi praestare videatur officium, in docendo autem acumen, in conciliando lenitas, in movendo vis exigi videatur. itaque illo subtili praecipue ratio narrandi probandique consistet, sed quod etiam detractis ceteris virtutibus suo genere plenum. medius hic modus et translationibus crebrior et figuris erit iucundior, egressionibus amoenus, compositione aptus, sententiis dulcis, lenior tamen ut amnis lucidus quidem sed virentibus utrinque sepibus inumbratus*[1]). iam vide

[1]) Similiter Macrobius *(saturn. V 1, 5)* dicit: *oratorum non simplex nec una natura est, sed hic fluit et redundat, contra ille breviter et circumcise dicere adfectat: tenuis quidam et siccus et sobrius amat quandam dicendi frugalitatem, alius pingui et luculenta et florida oratione lascivit. in qua tanta omnium dissimilitudine unus omnino Vergilius invenitur, qui eloquentiam ex omni genere conflaverit. respondit Avienus: apertius vellem me has diversitates sub personarum exemplis doceres. quattuor sunt,*

modo, hanc floridi dicendi generis descriptionem optime illustrari elocutione in Floridis conspicua, itemque Apuleium oratorem esse ἐπιδεικτικόν, cuius sit auditores magis delectare sive conciliare, quam docere et movere. quae cum ita sint, nonne adducimur, ut statuamus, declamationes, quas pro more rhetorum illius saeculi huc illuc profectus Apuleius publice habuerat, non ab aliquo grammatico, sed ab ipso auctore collectas et Florida inscriptas esse ad floridum dicendi genus, quod in arte illa rhetorica descripserat, usu illustrandum?[1]) ceterum grammaticorum neglegentiae, qua ex Floridorum collectione eas res excerpserunt, quae maxime videbantur memorabiles, sine ulla dubitatione tribuendum est, quod Florida fragmenta sunt valde disturbata.

Frustra his fragmentis in aliquem ordinem redigendis operam dedit Vincentius Contarenus, qui de quattuor Floridorum libris hanc sibi informavit sententiam[2]): *quod vulgo initium faciunt quarti libri, nihil est aliud, quam prooemium, quo usus est Apuleius publice dialogum recitaturus et carmina a se graece et latine in Aesculapium scripta, quae ab eo edita si extarent hodie, non dubito, quin eis liceret per hos censores ferre suffragium in floridorum tribu, ut pes et caput, ut ille ait, uni formae conveniret. primus et secundus liber et quarti finis membra sunt unius orationis bene longae: tertius gratiarum actio pro statua, quam sibi absenti Carthagi-*

inquit Eusebius, genera dicendi: copiosum, in quo Cicero dominatur, breve, in quo Salustius regnat, siccum, quod Frontoni ascribitur, pingue et floridum, in quo Plinius Secundus quondam et nunc nullo veterum minor noster Symmachus luxuriatur. sed apud unum Maronem haec quattuor genera reperies. in eis quae secuntur floridum Vergili genus dicendi illustratur versibus Aeneid. XI 768—774. idem genus Saleius Bassus poeta in carmine ad Pisonem his versibus describit: *dulcia seu mavis liquidoque fluentia cursu | verba nec incluso, sed aperto pingere flore, | inclita Nectorei cedit tibi gratia mellis (poet. latin. min. ed. Wernsdorf. IIII pag. 249).* cum verbis Quintiliani et Macrobi comparare iuvat, quae de eisdem dicendi generibus profert Fortunatianus *(art. rhetor. III, 9: rhetor. latin. min. ed. Halm. pag. 126).* praeterea cf. *Ernesti, lexic. technol. latin. et graec. rhetor. s. v.* flos *et* ἄνθος et *Volkmanni Hermagoras pag. 317—321.*

[1]) Careo quidem exemplis aliunde petitis, quibus vocem 'florida' comprobem hoc sensu a rhetoribus latinis usurpatam esse: sed carent exemplis et ipsi illi, quibus 'florida' significare videntur 'ἀνθηρά vel χρήσιμα excerpta' ex dissertationibus ab Apuleio habitis. nam quod Wowerus dixit aliquod poemation ex integro poemate concinnatum ab excerptoribus inscriptum esse 'floridum de qualitate vitae', id nihili est, quoniam illorum versuum auctor est Florus quidam poeta falso Floridus in uno codice appellatus. cf. *poet. latin. min. ed. Wernsdorf. III pag. 451* et *pag. 483—488* et *Iahn. praefat. ad Flor. pag. XL.*

[2]) *Variarum lectionum liber. MDCCLIIII. pag. 18—26.*

nienses decreverant. ex Floridorum igitur farragine tres Apulei orationes Contarenus restituere sibi videtur, secundam ratus in hunc modum fuisse tripartitam:

I

pag. 1, 1:	ut ferme religiosis . . .	disertius maledicat: .	*pag. 8, 16*
— *8, 17:*	hic enim plus tibi debet .	temere usurpare: . .	— *9, 2*
— *14, 5:*	patitur enim quod qui . .	sterilis est:	— *14, 10*
— *14, 11:*	psittacus auis Indiae . .	remittendus est: . .	— *15, 12*
— *9, 3:*	si quis forte	accuratius disputabo: .	— *10, 12*

II

pag. 10, 13:	et Hippias e numero . .	reuersurus est: . . .	*pag. 13, 15*
— *15, 13:*	non enim mihi philosophia .	omnicana:	— *15, 20*
— *32, 14:*	Asclepiades ille:	Camena togatorum: .	— *34, 13*
— *16, 12:*	Samos Icario in mari . .	testimonium consecutus:	— *19, 21*

III

pag. 34, 14:	habet interdum	efficit condicione: . .	*pag. 36, 13*
— *15, 21:*	haec atque id genus. . .	secreto defendisset: .	— *16, 11*

(orationis finis desideratur)

Quod Contareno non contigit, ut Floridorum fragmenta conglutinaret, idem alii frustra temptaverunt, nisi forte Florido vicesimo secundo subiungenda sunt, quae de Cratete extant in frusto decimo quarto.

Sed tamen, qualiscunque hodierna est Floridorum condicio, inter Apulei scripta haud ultimum locum tenent cum propter res in illis tractatas, tum propter elocutionem. nam praeterquam quod illustrant, quale fuerit Apulei aetate floridum dicendi genus, haec Florida ab Apologia leviter tantum affecta illa turgido scriptorum Africorum dicendi genere transitum quodam modo parant ad Metamorphoseon libros tam versicolores, ut Apuleius '*modo cum Cicerone, Caesare, Livio et similibus, modo cum Euandri matre loqui videatur*' [1]).

[1]) Sunt verba Ruhnkeni in praefatione volumini primo editionis Oudendorpianae praefixa. — placet hoc loco in memoriam revocare nitidissimum illud epimythion, quod Lobeckius *(paralipom. gr. gr. I. praef. pag. VII—XI)* finxit Apulei Floridis se repperisse subscriptum.

Haec hactenus. paucis defungi licet de consilio editionis meae, cum in Floridis recensendis prorsus easdem leges secutus sim, quas adhibui in Apologiae sive libri de magia editione proximo anno apud Weidmannos publici iuris facta. praeterea libri manu scripti, quibus in Apologia emendanda instructus eram, ne nunc quidem mihi defuerunt. etenim praesto fuit exemplar Monacense editionis Vicentinae a Carolo Halmio liberaliter iterum transmissum, cuius margini Petrus Victorius lectiones codicis alicuius olim Florentini, hodie vero nescio quo loco latentis anno MDXXI adspersit. tum a Guilelmo Studemundo facile impetravi, ut hac aestate codices Laurentianos LXVIII 2 et XXVIIII 2 in meum usum conferret: quod quanta diligentia vir officiosissimus perfecerit, apparatus criticus quem exhibui testis est, opinor, luculentissimus. neque enim satis habuit utrumque codicem cum pulvisculo, ut aiunt, excussisse, sed, quotquot locis lectiones inter se discrepant, iterum utrumque inspexit, excepto solo Floridorum libro primo, quem quominus curis secundis pertractaret, oculorum morbo impeditus est.

Fundamentum nactus tam firmum nihil antiquius habui, quam ut adiecto apparatu critico imaginem codicum Florentinorum repraesentarem quam accuratissimam, ne orthographicis quidem discrepantiis praetermissis. denique Iosephi Scaligeri et Claudi Salmasi emendationes Bethmanni bibliothecae Guelferbytanae praefecti humanitas mihi concessit, ut ex editionibus illis Vulcanianis haurirem, de quibus quid iudicandum sit, in praefatione exposui Apologiae editioni meae praefixa.

Scripsi pridie kal. Septembr. a. MDCCCLXV.

F: *codex Laurentianus* LXVIII 2.
Fa: *prima manus.*
Fb: *secunda manus.*
Fc: *tertia manus.*
φ: *codex Laurentianus* XXVIIII 2.
φα: *prima manus.*
φβ: *secunda manus.*
φγ: *tertia manus.*
V: *codex Victorianus.*
v: *editio Vicentina a.* MCCCCLXXXVIII.
ς: *lectio vulgata.*
||: *finis columnarum codicis* F.
|: *finis columnarum codicis* φ.

(p. 2) Vt ferme religiosis uiantium moris est, cum aliqui lucus aut aliqui locus sanctus I
(3) in uia oblatus est, uotum postulare, pomum adponere, paulisper adsidere: ita mihi ingresso sanctissimam istam ciuitatem, quanquam oppido festine*m*, praefanda uenia
(4) et habenda oratio et inhibenda properatio est. neque enim iustius religiosam moram uiatori obiecerit aut ara floribus redimita aut spelunca frondibus inumbrata aut quercus cornibus onerata aut fagus pellibus coronata, uel enim colliculus sepimine consecratus
(5) uel truncus dolamine effigiatus uel cespes libamine fumigatus uel lapis unguine de-
(6) libutus. parua haec quippe et quanquam paucis percontantibus adorata, tamen ignorantibus transcursa.

* * * At non itidem maior meus Socrates, qui cum decorum adulescentem et II diutule tacentem conspicatus foret: 'ut te uideam', inquit, 'aliquid eloquere'. scilicet

FLORIDORVM LIBER I *add.* Fb *in spatio a* Fa *relicto*, APVLEI PLATONICI FLORIDORVM lib' I φα, FLORIDORVM LIBER PRIMVS INCIPIT v.

1 religiosi *Becichemius epist. 96* || aliqui^{s} φβ || aliqui^{s} φβ: alius *Stewechius* || 2 inuia Fa || uotum] ueniam *Fulvius*, portum *Rutgersius* || *post* pomum *in* φ *lacuna viginti fere literarum*: uotum *Fulvius*, donum *Lipsius*, sertum *Becichemius*, seruiam *G. Vossius*, pothon *Gronovius*, preces *Rycquius*, fertum *vel* fortum *vel* ferctum *Th. Sellius et Oudendorpius* || apponere φα || assidere φβ || 3 quamquam φv || festine Fφv: festinem *Oudendorpius*, festini *Lipsius (cf. Nonius p. 328 R. et comic. lat rell. p. 127 Ribb.)*, festino *Fruterius* || 5 ob^{i}ecerit Fa || aut] au φ || frondibus φβ, floribus FφαV: uepribus inumbrata *Hildebrandius* || 6 cornibus honorata *Scottus*, coronis ornata *Fulvius* || enim] etiam ς: leui *Lipsius*, leni *nescio quis* || consertus *vel* conseratus *Stewechius*, conseptus *Marcilius* || 7 umigatus Faφα, fumigatus Fbφβ, humigatus v || 8 parua] pauca *Fulvius* || quamquam φv || percunctantibus *Scriverius* || adora^{ta} F || 10 mei *Sopingius* || adolescentem φv || 11 eloquere ς, & loquere F, loquere φ, et loquere V ||

f. 184a. f. 73b. Ed. Oudend.

Socrates tacentem hominem non uidebat: etenim arbitrabatur homines non oculorum sed mentis acie et animi obtutu considerandos. nec ista re cum Plautino milite congruebat, qui ita ait:

pluris est oculatus testis unus quam auriti decem.

immo enimuero hunc uersum ille ad examinandos homines conuerteret:

pluris est auritus testis unus quam oculati decem.

ceterum si magis pollerent oculorum quam animi iudicia, profecto de sapientia foret (7) aquilae concedendum. homines enim neque longule dissita neque proxume adsita possumus || cernere, uerum omnes quodam modo caecutimus: ac si ad oculos et obtutum istum terrenum redigas et hebetem, profecto uerissime poeta egregius dixit, uelut nebulam nobis ob oculos effusam, nec cernere nos nisi intra lapidis iactum ualere. aquila enimuero cum se nubium tenus altissime sublimauit euecta alis totum istud spatium, qua pluitur et ninguitur, ultra quod cacumen nec fulmini nec fulguri (8) locus est, in ipso, ut ita dixerim, solo aetheris et fastigio hiemis: cum igitur eo sese aquila extulit, nutu clementi laeuorsum uel dextrorsum tanta mole corporis labitur, uelificatas alas quo libuit aduertens modico caudae gubernaculo, inde cuncta despiciens, ibidem pinnarum eminus indefessa remigio ac paulisper cunctabundo uolatu paene eodem loco pendula circumtuetur et quaerit, quorsus potissimum in praedam superne sese ruat fulminis uicem, de caelo inprouisa simul campis pecua simul mon- (9)

4 Plaut. Trucul. II 6, 8.
10 Hom. Il. Γ 12.

1 abi[r]trabatur φβ || 2 Plau[ti]nomi lite F || 5 immo] inuno φ || exanimandos F*(factum ex examman-dos, ut videtur)*, conuerterat ad ex*(rasura unius vel duarum literarum)*[in φβ]amandos homines φα || conuerteret *Scaliger*: conuerterat Fφv: conuerterit *Fruterius* || 7 caeterum v || 8 aquile φ || proxime φv || 9 quoddam modo F, qu*odā* modo φβ *in rasura* || cecu*(rasura in qua s fuit)*timus F, cecutimus φV, caeci sumus ς || ac] haec *vel* ea *vel* hoc *Hildebrandius* || ad oculos et] oculos ad *Groslotius* || optutum Fφα, obtutum φβ, ob tutum v || 10 diregas *vel* dirigas *Marcilius* || poet*a(ex-e factum, ut videtur)* F || aegregius v || 11 oboculos F, ob[ante φβ] oculos φα || offusam ς || 12 sublimabit Faφ, sublimauit Fbv || 13 nec *f*ulmin*i* Fb *in rasura* || 14 uita Fa, ut ita Fbφv || solo] polo *vir d.* || etheris φ || solio aetherio et fastigio ignis *vir d.* || 15 se se φ || nutu] natatu *Heinsius*, nisu *vir d.* || elementi v || leuorsum Fφv || tanta] tota *Stewechius* || 16 caude φv || gurbernaculo F || 17 *fortasse* itidem || pennarum φα, pinnarum Fφβv || eminus *secludendum videtur* || remigio *Scaliger*: remigia Fφv || pinnaminis indefesso remigio *Groslotius*, et inhibens pinnarum eminularum ceu defessa remigia *Heinsius*, innitensque pinnarum eminus indefessa remigio *Oudendorpius* || contabundo v || 18 pene φv || querit φv || 19 supernę F || se seruat F, se *p*ruat φβ *in rasura*: sese proruat *Scriverius* || uicē Fφα, uice φβ *(post rasuram)*, uicem V || cęlo F, celo φ, caelo v || īprouisa φ ||

Ed. Oudend. f. 184a. f. 73b.

tibus feras simul | homines urbibus uno obtutu sub eodem impetu cernens, unde rostro f. 74a. transfodiat, unde unguibus inuncet uel agnum incuriosum uel leporem meticulosum uel quodcunque esui animatum uel laniatu*i* fors obtulit.

(10) Hyagnis fuit, ut fando accepimus, Marsyae tibicinis pater et magister, rudibus III adhuc musicae saeculis, solus ante alios c*a*tus canere, nondum quidem tam in*flexo* anima*e* sono nec tam pluriformi modo nec tam multiforatili tibia: quippe adhuc ars (11) ista repertu nouo commodum oriebatur. nec quicquam omnium est quod possit in primordio sui perfici, sed in omnibus ferme ante est spei rudimentum quam rei experimentum. prorsus igitur ante Hyagnin nihil aliud plerique callebant, quam Vergilianus upilio seu busequa:

stridenti miserum stipula disperdere carmen.

quod si quis uidebatur paulo largius in arte || promouisse, ei quoque tamen mos fuit f. 184b. una tibia uelut una tuba personare. primus Hyagnis in canendo manus discapedinauit, primus duas tibias uno spiritu animauit, primus laeuis et dexteris foraminibus acuto tinnitu et graui bombo concentum musicum miscuit. eo genitus Marsyas (12) cum in artificio patrissaret tibicinii, Phryx cetera et barbarus, uultu ferino, trux, hispidus, inlutibarbus, spinis et pilis obsitus fertur — pro nefas — cum Apolline

11 Verg. ecl. III 27.

1 urbibus homines *Oudendorpius* || optutu Fφ || subeodem F || 2 tranfodiat F || curiosum *Beroaldus (cf. Plaut. aulul. III 6, 27)* || 3 quodcūque Fφv || aīatum Fφ, animatum v: inanimatum *Colvius*, animantum *Floridus*, animatum esui *Scriverius* || laniatui *Dousa*: laniatū fors obtulit F, l. f. optulit φv, f. obtulit laniatum ς: alatum uel lanatum *Schikeradius* ||

4 Hiagnis Fφβ *(in ras.)* v || Marsie Fφ, Marsiae v || 5 musice φ || sęculis F, seculis φ || solus] solitus *Colvius*, solers *Lipsius* || catus *Colvius*: cantus Fφv || inflexo animae *scripsi (cf. Cic. or. 17, 57 et de or. II 46, 193)*: infexa anīa F, infixa anima φ, infexa anima v, infessa anima ς: inflexa anima *Colvius*, infixo animo *Wowerus*, inflexa animae *Becichemius*, flexanimo *Lipsius*, inflexanimo *Brantius*, indefessae animae *Scriverius*, inflexae animae *Oudendorpius* || 6 tam F, tamen φ, tam v || *post* pluriformi *in* F *rasura, in qua s fuisse videtur* || tam̄ F, tamen φ, tam v || tybia F || arę[s] F || 7 posit Fa, possit Fb || 8 ferme *om.* φα, *add.* φβ || ante φ *post unam literam erasam* || 9 Hiagni Fφ, Hiagnin V || nichil Fφ || canebant *Lipsius* || Vergilianus FφV || 10 hupilio Fa, opilio Fb, upilio φβ *(in ras.)* V || busequa Fa, bussequa Fb, busequa φ *(supra lineam una litera erasa)* V *(cf. apolog. p. 16, 6)* || 12 quod siquis Fφv || longius *Scioppius* || 13 uelu*t* φ *ex corr.* || Hiags φ, hiagnis v || incanendo F || 14 leuis Fφv || 15 Marsias Fφv || 16 Prhyxcetera F, prhix cetera φ, phryx caetera v || 17 inlutibar[bar (Fb)]bus Fa, *illuti*barbus φβ *in ras.*, multibarbus v || spinis] pannis *vir d.* || proh v ||

f. 184b. f. 74a. Ed. Oudend.

certauisse: teter cum decoro, agrestis cum erudito, belua cum deo. Musae cum Minerua dissimulamenti gratia iudices adstitere, (13) ad deridendam scilicet monstri illius barbariam nec minus ad stoliditatem puniendam. sed Marsyas, quod stultitiae maximum specimen, non intellegens se deridiculo haberi, priusquam tibias occiperet inflare, prius de se et Apolline quaedam deliramenta barbare effutiuit, laudans sese, quod erat et coma relicinus et barba squalidus et pectore hirsutus et arte tibicen et fortuna egenus: contra Apollinem — ridiculum dictu — aduersis uirtutibus culpabat, (14) quod [Apollo] esset et coma intonsus et genis gratus et corpore glabellus et arte multiscius et fortuna opulentus. 'iam primum', inquit, 'crines eius praemulsis antiis et promulsis caproneis anteuentuli et propenduli, corpus totum gratissimum, (15) membra nitida, lingua fatidica, seu tute oratione seu uersibus malis utrobique facundia aequipari. quid quod et uestis textu tenuis, tactu mollis, purpura radians? quid quod et lyra eius | auro fulgurat, ebore candicat, gemmis uariegat? quid quod et doctissime et gratissime cantillat'? haec omnia, inquit, blandimenta nequaquam (16) uirtuti decora, sed luxuriae accommodata: contra corporis sui qualitatem prae se maximam speciem ostentare. risere Musae, cum audirent hoc genus crimina sapienti exoptanda || Apollini obiectata, et tibicinem illum certamine superatum uelut ursum bipedem corio execto nudis et laceris uisceribus reliquerunt. ita Marsyas in poenam cecinit et cecidit. enimuero Apollinem tam humilis uictoriae puditum est.

IIII Tibicen quidam fuit Antigenidas, omnis uoculae melleus modulator et idem (17)

1 concanuisse *Colvius* || aeser F *(post unam literam erasam)* V, teter φβ *in ras.*, Thersites ς || sus cum Minerua ς *(cf. Theocr. V 23)*: cum Minerua Musae *Oudendorpius* || 2 delectamenti *Vulcanius* || astitere φv || 3 barbariē φ || pęniendam F || Marsias φv || 4 intelligens φ || tibyas v || 5 *post* inflare *in* F *una litera erasa (fortasse* s*)*, inflare. φα, inflare φβ || effuttiuit Fφ || 6 *post* barba *in* F *rasura, in qua* s *fuisse videtur* || 7 fortunę genas Fa, fortuna egenạs Fb, fortuna egens φβ *in ras.* (egenas? φα)' f. egenus v || 8 Apollo *seclusi* || set genis F *et* φ *ante rasuram*, et genis φ *post rasuram* || 9 pmulsis F: praemissis *Colvius*, promissis *Lipsius*, remulsis *Salmasius* || 10 et *ante* promulsis *om.* v || anteuentuli ς, anteuentili FV, anteuentili φβ *ex corr.* || 11 membra φ || tute] soluta *Heinsius* || utrobique F *(fortasse ex corr.)* || 12 aequiparari ς || molis F || 13 lira φ || fulgurât φ || candiḍat (c *supra*) F, candicat φ, candidat v *(cf. Solin. p. 200, 9 Momms.)* || uariegatur *Heinsius* || 14 cantilat Fφv || 15 sed] se̲ φ || *post* accommodata *interpungendum est* || contra] intra ς: citra *Floridus*, circa *Vulcanius* || squalitatem *Brantius* || prae se] prạ ese φ: per se *Contarenus* || 16 spēm φ || 17 obiectanda *Colvius*, obtrectata *Brantius* || *post* tibicinem *in* F *rasura, in qua interpunctionis aliquod signum fuit* || 18 exsecto ς || Marsias ita φ, ita marsias v || pēnam F, penam φv: poena *Vulcanius* || 19 cecinit Fa *(fuerat* cecidit *)* φV || cecidit FV, cecinit (cecidit *supra*) φβ *in ras.* ||

1 uoculae] notulae *Glareanus* ||

Ed. Oudend. f. 184b. f. 74a.

omnimodis peritus modificator, seu tu uelles Aeolion simplex seu *Iastium* uarium seu Lydium querulum seu Phrygium religiosum seu Dorium bellicosum. is igitur cum esset in tibicinio adprime nobilis, nihil aeque se laborare et animo angi et (18) mente dicebat, quam quod monumentarii ceraulae tibicines dicerentur. sed ferret aequo animo hanc nominum communionem, si mimos spectauisset: animaduerteret illic paene simili purpura alios praesidere, alios uapulare: itidem si munera nostra spectaret: nam illic quoque uideret hominem praesidere, hominem depugnare, togam quoque parari et uoto et funeri, item pallio cadauera operiri et philosophos amiciri.

V * * * Bono enim studio in theatrum conuenistis, ut qui sciatis, non locum auctoritatem orationi derogare, sed cum primis hoc spectandum esse, quid in theatro deprehendas. nam si mimus est, riseris, si funerepus, timueris, si comoed*us* est, faueris, si philosophus, didiceris.

VI (19) Indi, gens populosa cultoribus et finibus maxima, procul a nobis ad orientem siti, prope oceani reflexus et solis exortus, primis sideribus, ultimis terris, super Aegyptios eruditos et Iudaeos superstitiosos et Nabathaeos mercatores et fluxos uestium Arsacidas et frugum pauperes Ityraeos et odorum diuites Arabas: eorum igitur Indorum non aeque miror eboris strues et piperis messes et cinnami merce*des* et ferri temperacula et argenti metalla et auri fluenta, || nec quod Ganges apud eos unus f. 185a. omnium amnium maximus

1 omnis modi *Salmasius*, omnibus modis *Oudendorpius* || *verba* seu tu uelles eolion *in* φα *coniuncta recte distinxit in margine* φγ || ęolion F || siue F || Iastium *Glareanus (cf. Mart. Capell. VIIII §. 935, p. 729 K.)*: Asii *(fortasse* Asiu*)* F, asii φ, Asium v: Iasium *Berkelius* || 2 Lidium Fφ || quęrulum F, quaerulum v || Phrygium] phịrịogiū φα (φγ *in margine*: c.coricū (e *supra*)) || Antigenidas *post* igitur *add.* ς || 3 intybicinio F || atprime FV, adprime φ || nichil Fφ || 4 quā *in* F *supra scriptum* || momentarii ς || sed] se̲ φ *(sic ubique)* || 5 cōionem φ || 6 uestra ς ||

9 autoritatem v || 10 derogare oratori ς: auctoritati d. orationis *Rycquius* || speculandum? *Oudendorpius* || 11 funere plus Fa, funereus plus Fb φα (funerepus φγ *in marg.*), funere plus v: funerepus *Modius (cf. flor. XVIII init.)*, funirepus *Tollius*, funepeus *Beroaldus*, funereptus *Pithoeus* || comoedus *Modius*: comoedia Fφv ||

14 sitis φα, siti φβ || refluxus *Lindenbrogius* || siderebus F: primi s., ultimi t. *Marklandius* || 15 egiptios φ || iud'os φ || Nabatheos Fφv || 16 sityręos F *ante rasuram*, ityręos F *post rasuram*, Itireos φ, ¡tyręos V, Scythicos ς || 17 cynnami F || mercedes *scripsi (cf. Cic. ad Att. XV 20, 4 et de fin. II 26, 85)*: merces Fφv: mergites *Zippmannus amicus* || 18 unus *om.* ς || 19 āniū φβ *in ras.*, annium v ||

eois regnator aquis in flumina centum
discurrit, centum ualles illi oraque centum,
oceanique fretis centeno iungitur amni, (20)

f. 74 b. nec quod iisdem Indis | ibidem sitis ad nascentem diem tamen in corpore color noctis est, nec quod apud illos immensi dracones cum immanibus elephantis pari periculo in mutuam perniciem concertant: quippe lubrico uolumine indepti reuinciunt, et illis expedire gressum nequeuntibus uel omnino abrumpere tenacissimorum serpentium squameas pedicas necesse *fit* ultionem a ruina molis suae petere ac retentores suos toto corpore oblidere. sunt apud illos et uaria colentium genera. libentius ego de miraculis hominum quam naturae disseruerim. est apud illos genus, qui nihil amplius quam bubulcitare nouere, ide*o*que ade*o* cognomen illis bubulcis inditum. (21) sunt et mutandis mercibus callidi et obeundis proeliis strenui uel sagittis eminus uel ensibus comminus. est praeterea genus apud illos praestabile: gymnosophistae uocantur. hos ego maxime admiror, quod homines sunt periti non propagandae uitis nec inoculandae arboris nec proscindendi soli: non illi norunt aruum colere uel aurum colare uel equum domare uel taurum subigere uel ouem uel capram tondere uel pascere. quid igitur est? unum pro his omnibus norunt: sapientiam percolunt (22) tam magistri senes quam discipuli iuniores. nec quicquam aeque penes illos laudo, quam quod torporem animi et otium oderunt. igitur ubi mensa posita, priusquam edulia adponantur, omnes adulescentes ex diuersis locis et officiis ad dapem conue-

1 Plin. nat. hist. VI 18, 65.
10—12 Solin. p. 204, 20 Momms.

3 anni v || 4 isdem Fφ, hisdem v || nascentē. F *in rasura, quae casui tribuenda videtur* || 5 q' *factum ex* quod φ || aput Fφα V, apud φβ || īmensi φ || īmanibus φ || ele^ph^antis F || 6 consertant *vel* concurrant *vel* corruant *Modius* || *post* quippe *in* F *rasura duarum literarum* || implexi *Colvius* || 7 et] ut *Floridus* || neq;ꝫtibusFa, nequ^e^ntibus Fb *ex corr.*, nequiūntibus φβ *in ras.*, nequientibus v: nequitantibus *Brantius* || omnino] immo *Sopingius* || 8 fit *Heinsius*: sit Fφv || 9 *verba* sunt apud illos — genera *post* libentius — disseruerim *traicienda sunt* || 10 genus hominum φ || nichil φ || 11 nouerᷓ φ || ideoque adeo cognomen *scripsi*: idque ad cognomen Fφv: ideoque c. *Wowerus*, ideoque ad c. *Scaliger*, ideoque id c. *Rycquius*, idque ideo c. *Bourdelotius*, idque adeo c. *Lipsius*, inde adeo c. *Piccartius*, indeque c. *Hildebrandius* || Bubulci *Bourdelotius* || 12 candidi *Crusius* || p̃liis Fφ, praeliis v || 13 cōminus F, cominus φv || Gimnosophiste φv || 15 inoculandas Fa φ v, inoculande Fb, incolendae *vel* inculcandae ϛ || arboris FV, arbores φ || *post* aruum *in* F *rasura, in qua latet fortasse interpunctio* || aruum] uuam *Oudendorpius* || 16 donare Fa, domare Fb || subicere ϛ || *post* tondere *in* F *parvola rasura* || 18 minores ϛ || apud illos aeque ϛ || 19 quam *om.* φα, *add.* φβ || ocium v || oderᷓ φ || priuspriusquam F || 20 apponantur φ ||

niunt: magistri perrogant, quod factum a lucis ortu ad illud diei bonum fecerint. hic alius se commemorat inter duos arbitrum delectum, sanata simultate, reconciliata gratia, purgata suspitione amicos ex infensis reddidisse: itidem alius sese parentibus quaepiam imperantibus obedisse, et alius aliquid meditatione sua repperisse uel alterius demonstratione didicisse: denique ceteri commemorant**. qui nihil habet adferre cur prandeat, inpransus ad opus foras extruditur.

VII

(23) Alexandro illi, longe omnium excellentissimo regi, cui ex rebus actis et auctis cognomentum magno inditum est, ne uir unicam gloriam adeptus sine laude unquam nominaretur — nam solus condito aeuo, quantum hominum memoria extat, inexuperabili imperio orbis auctus fortuna sua maior fuit, suc|cessusque eius amplissimos et (24) prouocauit ut strenuus et aequiperauit ut meritus et superauit ut melior solusque sine aemulo clarus, adeo ut nemo eius audeat uirtutem uel sperare, fortunam uel optare —, eius igitur Alexandri multa sublimia facinora et praeclara edita fatigaberis admirando uel belli ausa uel domi prouisa, quae omnia adgressus est meus Clemens, eruditissimus et suauissimus poetarum, pulcherrimo carmine inlustrare. sed cum primis Alexandri illud praeclarum, quod imaginem suam, quo certior posteris proderetur, noluit a multis artificibus uulgo contaminari, sed edixit uniuerso orbi suo, ne quis effigiem regis temere adsimularet aere, colore, caelamine: quin saepe solus eam Polycletus aere duceret, solus Apelles coloribus deliniaret, solus Pyrgoteles caelamine (25) excuderet: praeter hos tris multo nobilissimos in suis artificiis si quis uspiam repe-

adulescentes Fa, adolescentes Fb φ v || 1 fecerit Fa φ v, fecerīt Fb || 3 suspicione Fv, suspitione φ || infensi Fa, infensiᒪ Fb *(ut videtur)*, infensius φ, infensis v || 4 quępiam F, quidpiam ϛ || obędisse F || 5 cęteri F, caeteri v || denique ceteri commemorant] *verba lacunosa*: commemorant *delet Tollius* || nichil Fφ || a*dd*ferre F, afferre φ, adofferre v: habeat offerre *Oudendorpius* || 6 īpransus φ, impransus v ||
7 Alexandri illius l. o. excellentissimi regis *Becichemius* || omnium] olim *Colvius* || [cui] *vir d.* || 8 Magnus *vel* Magnum *Oudendorpius* || placuit *post* inditum est *add. Colvius: futilia in eis quae secuntur alii excogitaverunt: anacoluthon est Apuleio haud inusitatum* || 9 a condito aeuo ϛ || hominum memoriae *Heinsius* || inexaequiparabili *Heinsius* || 10 amplissimo F, amplissimus φα, amplissimos φβ || 11 equipauit v || 12 uel sperare uirtutem uel optare fortunam *Becichemius* || 13 edicta *Brantius* || fatigaueris Fa φ v, fatigaberis Fb, c^e^fatigaberis φγ || 14 āmirando φ || aggressus φv || 15 pulcerrimo φ || illustrare φv || cum primus FφV, cum primis ϛ || 18 effigiem φ *ex corr. (ut videtur)* || adsimularet, FaV, assimularet φ || quin saepe] *verba corrupta*: quidni s. *vel* quippeni s. *Stewechius*, quippe *Heinsius*, ipse *Becichemius*, quin [saepe] *Wowerus* || 19 Policlitès Fa, Policletès Fb, Policlitus φα, Policletus φβ, Polycletes V: Lysippus *Elmenhorstius* || Appelles v || delinearet ϛ || Pirgoteles φ || 20 excluderet v: exculperet *vir d.* || hostris, *tum* hostis s Fa, hos tres Fb *in marg.*, hos tris

f. 185 a. f. 74 b. Ed. Oudend.

riretur alius sanctissimae imagini regis manus admolitus, haud secus in eum quam in sacrilegum uindicaturum. eo igitur omnium metu factum, solus Alexander ut f. 185 b. ubique imaginum s*u*us || esset, utque omnibus statuis et tabulis et toreumatibus idem uigor acerrimi bellatoris, idem ingenium maximi honoris, eadem forma uiridis iuuen- (26) tae, eadem gratia relicinae frontis cerneretur. quod utinam pari exemplo philosophiae edictum ualeret, ne qui imaginem eius temere adsimular*ent*, uti pauci boni artifices, idem probe eruditi omnifariam sapientiae studium contemplarent, neu rudes, sordidi, imperiti pallio tenus philosophos imitarentur et disciplinam regalem tam ad bene dicendum quam ad bene uiuendum repertam male dicendo et similiter uiuendo contaminarent: quod utrumque scilicet perfacile est. quae enim facilior res quam linguae rabies et uilitas morum, altera ex aliorum contemptu, altera ex sui? nam uiliter semet ipsum colere sui contemptus est, barbare alios insectari audientium (27) contumelia est. an non summam contumeliam uobis imponit, qui uos arbitratur maledictis optimi cuiusque gaudere, qui uos existimat mala et uitiosa uerba non intellegere aut, si intellegatis, boni consulere? quis ex rupiconibus, baiolis, tabernariis tam infans est, ut, si pallium accipere uelit, disertis *non* maledicat?

VIII * * * Hic enim plus tibi debet quam dignitati, quanquam nec haec illi sit cum f. 75 a. aliis promiscua. nam ex innumeris hominibus pauci senatores, ex senatoribus pauci | nobiles genere * * * et ex iis consularibus pauci boni et adhuc ex bonis pauci eru- (28)

φβ *(in ras.)* V || repperiretur Fφ || 2 uindicaturus ς: uindicatum iri *Heinsius* || 3 suus *Pricaeus (cf. Ovid. mett. XIIII 166)*: simus FφV, sumus *vel* summus ς: unus *Fulvius*, sui simillimus *Heinsius*, similis *Floridus*, primus *Burmannus*, imaginissimus (*i. e.* εἰκονικώτατος) *Manganus*, imaginis simillimus *Contarenus* || utique φv || et *ante* tor. *om.* FφV || toreumatibus FaV, toreumatis Fb, toreumatis φ *ex corr. (ut videtur)* || 4 ingenium Fav, ịngenium Fb, ĩgenium φα *(erasit φβ)*, ingenium φγ *in marg.* || honoris] herois *Colvius*, hominis *Oudendorpius* || 5 resillinae *Sopingius*, reclinae frontis *Wowerus* || 6 adsimularent *scripsi*: adsimularet FV, assimularet v || uti] et ut *d'Orleans* || boni pauci φ || 7 idẽ Fφ, iidem v, id est ς || omnifarium *Scriverius* || contemplarent̃ v || 8 filosophos F || imitarent *Hildebrandius* || disciplinae regulam *Scioppius* || 9 simulter *Brantius* || 10 utrũque Fφ, utrunque v || res. ̃. F *(sed ̃. postea additum videtur)*, res est φ, res v || 11 quam] quẽ *vel* quã φα, q^u^m φβ || altera *(bis)*] alt̃ Fa, alt̃^ũ^ Fb, alt̃ φ, alter v, altera *vel* alterum ς || 12 barbare] rabide *Goesius* || 13 an] at φ || 14 optimi cuiusque maledictis φ || 15 intelligere φ || intelligatis φ: uerba int. aut, si non int. *vir d.* || *utrum* baiolis *an* balolis *in* F *sit, incertum* || 16 ut] quin *Fulvius* || disertis ς, disertius FφV || non *add. Wowerus* ||

17 sibi *Colvius* || quã *vel* quẽ φα, q^u^m φβ || quamquam φv || 19 *post* genere *lacunam significavi*: ex nobilibus pauci consules et ex his c. p. b. *Fulvius*, et ex his pauci consulares et ex consularibus p.

Ed. Oudend. f. 185 b. f. 75 a.

diti. sed ut loquar de solo honore, non licet insignia eius uestitu uel calceatu temere usurpare.

Si quis forte in hoc pulcherrimo coetu ex illis inuisoribus meis malign*is* sedet, VIIII quoniam ut in magna ciuitate hoc quoque genus inuenitur, qui meliores obtrectare malint quam imitari, et quorum similitudinem desperent, eorundem adfectent simul- || tatem, scilicet uti qui suo nomine obscuri sunt, meo innotescant: si qui igitur ex (29) illis li*ue*din*e*is splendidissimo huic auditorio uelut quaedam macula se immiscuit, uelim paulisper suos oculos per hunc incredibilem consessum circumferat, contemplatusque frequentiam tantam quanta ante me in auditorio philosophi nunquam uisitata est, reputet cum animo suo, quantum periculum conseruandae existimationis hic adeat, qui contemni non consueuit, cum sit arduum et oppido difficile, uel modicae paucorum expectationi satisfacere: praesertim mihi, cui et ante parta existimatio et uestra de me benigna praesumptio nihil *ne*quicquam sinit [neglegenter] ac de summo pectore hiscere. quis enim uestrum mihi unum soloecismum ignouerit? quis uel unam syllabam barbare pronuntiatam donauerit? quis incondita et uitiosa uerba temere quasi delirantibus oborientia permiserit blaterare? quae tamen aliis facile et sane meritissimo ignoscitis. meum uero unumquodque dictum acriter examinatis, sedulo pensiculatis, ad limam et lineam certam redigitis, cum torno et co- (30) thurno *ad* uerum comparatis. tantum habet uilitas excusationis, dignitas difficultatis. adgnosco igitur difficultatem meam nec deprecor, quin sic existimetis. nec tamen uos parua quaedam et praua similitudo falsos animi habeat, quoniam quaedam,

b. *Gronovius*, ex nobilibus pauci consulares, ex consularibus p. b. *Oudendorpius* || iis F, his φv || paucis v || 1 solo] sapientiae *Fulvius*, heroe *Goesius*, solido *Oudendorpius* || calciatu v ||

3 qui *Oudendorpius* || pulcerrimo φ || exilis F || malignis *scripsi*: malignus Fφv || 4 qm̃ F || ut *om.* v || 5 quã *vel* quẽ φα, q^u^m φβ || affectent φv || 6 siquis φ || 7 liuedineis *Salmasius (Plin. exerc. p. 89)*: libidinis Fφ, libitinis v, bitinis ς: liuidis *Fulvius*, linbidulis *vel* linuidulis *vel* Vatiniis *(cf. Catull. XIIII 3) Colvius*, liuidineis *Gruterus*, libitinariis *Stewechius*, liuedinis *Oudendorpius (cf. mett. VIIII 12)* || splenditissimo v || 8 uel in Fa, uelim FbV, uelim ĩ φ: uelim uelim *Scriverius* || conșsessum φ || circunferat v || 11 contempni φ || 12 *post* expectationi *in* F *una litera erasa,* n *ut videtur* || 13 nichil Fφ || nequicquam *Scaliger*: ñ quicquam Fφ, non quicquam v: non *seclusit Scriverius*, nunc *vel* nihilum quicquam *Hildebrandius* || negligenter φ: indiligenter *Goesius*: *glossema esse videtur verbi* nequicquam || ac (*fuerat* ad) F, *om.* φ: aut *Brantius* || 15 sillabam Fφ || pronunciatam v || 16 blattrare v || qua & amen F, qu*a* tamen φ*(ex corr.)*v, quae tamen ς || 17 facile F *(fortasse ex corr.)* || 18 perpendiculatis *Colvius* || 19 coturno FφV: circino *Becichemius (cf. Propert. III 33, 43)* || ad uerum *G. Vossius (cf. Capitol. vit. Anton. philos. c. 20)*: uerum FφV, iterum ς: uerbum *Goesius*, in uerum *Hildebrandius* || utilitas Fφ, uilitas v || 20 agnosco φv || 21 quoniam] qm̃ F ||

f. 185b. f. 75a. Ed. Oudend.

ut saepe dixi, palliata mendicabula obambulant. praeco *ceu* proconsul et ipse tribunal ascendit et ipse togatus illic uidetur, et quidem perdiu stat aut ambulat aut plerumque contentissime clamitat: enimuero proconsul ipse moderata uoce rarenter et sedens loquitur et plerumque de tabella legit: quippe praeconis uox garrula ministerium est, f. 186a. proconsulis autem || tabella sententia est, quae semel lecta neque (31) augeri littera una neque autem minui potest, sed utcunque recitata est, ita prouinciae instrumento refertur. patior et ipse in meis studiis aliquam pro meo captu similitudinem. nam quodcunque ad uos protuli, exceptum ilico et lectum est, nec reuocare illud nec a*u*tem mutare nec emendare mihi inde quidquam licet. quo | maior religio dicendi habenda est, et quidem non in uno genere studiorum. plura enim mea extant in Camenis quam Hippiae in opificiis operibus. quid istud sit, si animo attendatis, diligentius et accuratius disputabo.

Et Hippias e numero sophistarum est, artium multitudine prior omnibus, elo- (32) quentia nulli secundus: aetas illi cum Socrate, patri*a* Elis, genus ignoratur: gloria uero magna, fortuna modica, sed ingenium nobile, memoria excellens, studia uaria, aemuli multi. uenit Hippias iste quondam certamine Olympio Pisam, non minus cultu uisendus quam elaboratu mirandus. omnia secum quae habebat, nihil eorum emerat, sed suis sibi manibus confecerat, et indumenta, quibus indutus, et calciamenta, quibus erat inductus, et gestamina, quibus erat conspicatus. habebat indutui

1 palleata FV || ceu proconsul *Hildebrandius*: pcos FφV, cum proconsule ϛ || ipse *om.* φα, *add.* φβ || 2 perdius *Pricaeus* || 3 contẽptissime φ || pcos FφV || mod'ata F || 6 aut imminui *Wowerus*, authentico *d'Orleans* || 8 excerptum Fφv, exceptum ϛ || et] ut *Stewechius* || ac dictum est *Fulvius* || 9 autem *Lipsius*: ame Fφ, ante v: inde *Stewechius*, immutare *Vulcanius*, demutare *Brantius* || quicquam φv || 10 est habenda φ || 11 extant mea φ || opificiis *seclusit Vulcanius*, opificis *Hildebrandius*: *erat cum* opicis *conicicbam (cf. Iuv. III 207, VI 455)* || opera ϛ || 12 si *om.* v || ãmo F ||

APVLEI PLATONICI FLORIDORV̄ L̄ĪB̄ · I · eXpłjc · INC̄ĪP̄ · II · F, APVLEII · PLATONICI FLORIDORVM LIBER PRIMVS EXPLICIT · INCIPIT SC̄DS φβ *(non φα, ut videtur)*, FLORIDORVM LIBER SECVNDVS v

13 et Fφ, eı V, ut ϛ: is *Wowerus*, hic *Oudendorpius* || 14 sęcundus F *(ut videtur)* || patria Elis *Antonius Quaerengus*: patrię lis FV, patruel φ, patria uel ϛ: patria et *Wowerus*, patris *Colvius*, patrium *G. Vossius* || 16 uenit Fa*(ante rasuram)*v, Et Fb, ueni φ || Olimpio φv || 17 nichl (i *suprascr.*) F, nichil φ || 18 memorat Fφα, emerat φβ v || 19 insutus ϛ: indutus *Becichemius* || conspicuus ϛ: conseptus *vel* conseptatus *Becichemius*, constipatus *Salmasius*, conspicatui *Oudendorpius* || ĩdutui φβ *in ras.* ||

Ed. Oudend. f. 186a. f. 75a.

(33) ad corpus tunicam interulam tenuissimo textu, triplici licio, purpura duplici: ipse eam sibi solus domi texuerat. habebat cinctui balteum, quod genus pictura Babylonica miris coloribus uariegatum: nec in hac eum opera quisquam adiuuerat. habebat amictui pallium candidum, quod superne circumiecerat: id quoque pallium * op*erat*oris ipsius laborem fuisse. etiam pedum tegumenta [crepidas] sibimet compegerat, etiam anulum in laeua aureum faber||rimo signaculo quem ostendebat: (34) ipse eius anuli et orbiculum circulauerat et palam clauserat et gemmam insculpserat. nondum omnia eius commemoraui. enim non pigebit me commemorare, quod illum non puditum est ostentare, qui magno in coetu praedicauit, fabricatum semet (35) sibi ampullam quoque oleariam, quam gestabat, lenticulari forma, tereti ambitu, pressula rotunditate, iuxtaque honestam strigileculam, recta fastigatione *cylaulae*, flexa tubulatione ligulae, ut et ipsa in manu capulo moraretur et sudor ex ea riuulo (36) laberetur. quis autem non laudauit hominem tam numerosa arte multiscium, totiugi scientia magnificum, tot utensilium peritia Daedalum? quin et ipse Hippian laudo, sed ingenii eius fecunditatem malo doctrinae quam supellectilis multiformi instrumento aemulari: fateorque me sellularias quidem artes minus callere|, uestem de f. 75b. textrina emere, baxeas istas de sutrina praestinare, enimuero anulum nec gestare, gemmam et aurum iuxta plumbum et lapillos nulli aestimare, strigilem et ampullam ceteraque balnei utensilia nundinis mercari. prorsum enim non eo infitias, nec ra-

1 interuiam FφV, interulam ϛ: t. t. t. interuiam triplici licio *Oudendorpius* || 2 cinctus *Scaliger* || bateu *(fuerat* bateo) F || quot *Brantius* || Babilonica φ || 3 hoc eum opere *Oudendorpius* || 4 *post* pallium *unum verbum intercidit* (aio *vir d.*, dicitur *Hildebrandius)* || 5 operatoris *vir d. (praestat fortasse* oratoris): coptoris Fφ, cohopatoris v, cooperatoris ϛ: comperitur *Scaliger*, compertoris *Colvius*, compertum est *Salmasius*, comperimus *Oudendorpius*, operationis *Hildebrandius* || ipsum laborauisse *Vossius*, manus ipsius laborauisse *Oudendorpius* || etiam] et in *Oudendorpius* || crepidas *seclusi* || compeierat FφαV, compegerat φβ || 6 figuraculo *Colvius* || ostendebat Fa, ostentabat Fb φ v || 7 paliẽ FφV, palam ϛ *(cf. Cic. de off. III 9, 38)*: paletam *Colvius*, pyelen *Oudendorpius (cf. Poll. VII p. 316 B. et Salmas. Plin. exerc. p. 290 et 847* || 8 eius omnia ϛ || etenim ϛ || 9 inceptu Fφv, in coetu ϛ || fabricatam *Oudendorpius* || semet sibi Fv, sibimet φ || 10 ampollam FV || p͡ssula rutunditate F || 11 fastigatione F, fatigatiẽ φα, fatigatione φβ v: fastigiatione *Modius* || cylaulae *corruptum*: cylaulę FφV, clausulae ϛ: syllabae? *Oudendorpius*, labridae *Hildebrandius* || 12 subulatione *vir d.* || motaretur *Oudendorpius* || 13 autem Fφ, tũ v, tamen *Hildebrandius* || laudauit Fφv: laudabit *Wowerus* || 14 et ipse et Hippian Fb || 15 foecunditatem v || doctrina *Stewechius* || multiforme instrumentum *Fulvius* || 16 selluarias v || 17 de textrinę mere Fa, de textrina emere Fb φ V, de texterna emere ϛ: de textrino emere *Colvius* || buxeas *vel* bacchas ϛ || suterna ϛ || 18 iuxta ac ϛ || nihili *Burmannus* || ampollam FφV || 19 *post* mercari *in* F *rasura* || infititias Fφα (c ˙e inficias φγ *in marg.)*, inficias v ||

f. 186a. f. 75b. Ed. Oudend.

dio nec subula nec lima nec torno nec id genus ferramentis uti nosse, sed pro his praeoptare me fateor, uno chartario calamo me reficere poemata omnigenus apta (37) uirgae, lyrae, socco, cothurno, item satiras ac griphos, item historias uarias rerum nec non orationes laudatas disertis nec non dialogos laudatos philosophis atque haec et alia eiusdem modi tam graece quam latine, gemino uoto, pari studio, simili stilo. quae utinam possem equidem non singillatim ac discretim, sed cunctim et coaceruatim tibi, proconsul [ut] optime, offerre ac praedicabili testimonio tuo ad omnem (38) nostram Camenam frui! non hercule penuria laudis, quae mihi dudum integra et
f. 186b. florens per omnes antecesso|res tuos ad te reseruata est, sed quoniam nulli me probatiorem uolo, quam quem ipse ante omnis merito probo. enim sic natura comprobatum est, ut eum quem laudes etiam ames, porro quem ames etiam laudari te ab illo uelis. atque ego me dilectorem tuum profiteor, nulla tibi priuatim, sed omni publicitus gratia obstrictus. nihil quippe a te impetraui, quia nec postulaui. sed philosophia me docuit non tantum beneficium amare, sed etiam maleficium, magisque iudicio impertire quam commodo inseruire, et quod in commune expediat malle quam quod mihi. igitur bonitatis tuae diligunt plerique fructum, ego studium. idque facere adortus sum, dum moderationem tuam in prouincialium negotiis contemplor, qua effectius te amare debeant, experti propter beneficium, expertes propter exem- (39) plum. nam et beneficio multis commodasti et exemplo omnibus profuisti. quis enim a te non amet discere, quanam moderatione obtineri queat tua ista grauitas iucunda, mitis austeritas, placida constantia blandusque uigor animi? neminem pro-

1 ferramen*ta(postea in* — ti *correctum)* F, ferramenti φ, ferramenta v,; ferramentis ς: ferramento *Hildebrandius* || ut inosse F, ut*i nosse* φβ *in ras.* || 2 omnigenus Fφv, omne genus ς *(cf. Lachmann. ad Lucret. p. 118 et 292)* || 3 lire φ || coturno Fφv || satyra sacreppus F, satira sacreppus φ, satyras ac greppus V, satyras ac griphos ς || istorias Fφ || 4 orationes *Stewechius*: rationes Fφ, rões v || 5 alia et Fφv, et alia ς || eidem F || graeca quam latina *Oudendorpius* || 6 posse me quidem Fφ, pos se me qdẽ V: possem equidem *Stewechius*, possem quidem *Becichemius*, possim equidem *Lipsius*, potis sum *vel* potessum equidem *Oudendorpius* || singillantim v, c̊. singulatim φγ *in marg.* || cuncti met φα, cunctim et F φβ v: iunctim *Fulvius* || cõcertatim Fφv, coaceruatim ς: confertim *Fulvius*, congregatim *Hildebrandius* || 7 ut *seclusi*: ut Fφ, ur V, uir ς: uir uel opt. *Hildebrandius* || tuo *om.* v || 8 pęnuria F || 9 reseruat*a* F *ex corr.* || qm̄ Fφ, quoniam v || me nulli φ || 10 quamque F, quam q̃ φ, quam ꝗ V || omnes φ || *post* merito *in* φ *parvula rasura* || 11 te *om.* ς || 12 debitorem *Brantius* || *post* omni *in* φ *duae literae deletae sunt* || 13 nichil Fφ || 15 indicio ς || impartire φ || 16 michi Fφ || id quod ς || 17 dummodo de rationem F, dum modo rationem φα (moderationem φγ *in marg.)*, dum moderationem v || negotiiīs φ, negociis v || 18 efflictim ς: affectim *Sopingius* | amare te v || 19 beneficio F φβ v, beneficia φα || 20 optineri Fφ || grauitas *Lipsius*: gratia uita Fφ, gr̄a uita v || 21 iocunda φv || blandũque uigorẽ FφV, blandusque uigor animi ς: blandique *Oudendorpius*, rigor *I. Dousa fil.* ||

Ed. Oudend. f. 186b. f. 75b.

consulum, quod sciam, prouincia Africa magis reuerita est, minus uerita: nullo nisi tuo anno ad coercenda peccata plus pudor quam timor ualuit. nemo te alius pari potestate saepius profuit, rarius terruit: nemō similiorem uirtute filium adduxit. igitur nemo Carthagini proconsulum diutius | fuit. nam etiam eo tempore, quo prouinciam circumibas, manente nobis Honorino, minus sensimus absentiam tuam, quam*uis* te magis desideraremus. paterna in filio aequitas, senilis in iuuene [auctoritas]
(40) prudentia, consularis in legato auctoritas. prorsus omnis uirtutes tuas ita effingit ac repraesentat, ut medius fidius admirabilior esset in iuuene quam in te parta laus, nisi e*u*m tu talem dedisses: qu*o* utinam perpetuo liceret frui! quid nobis cum istis proconsulum uicibus, quid cum annis breuibus et festinan||tibus mensibus? o celeres bonorum hominum dies, o praesidium optimorum citata curricula! iam te, Seueriane, tota prouincia desidera*bi*mus. enimuero Honorinum et honos suus ad praeturam uocat, et fauor Caesarum ad consulatum format, et amor noster inpraesentiarum tenet, et spes Carthaginis in futurum spondet, uno solatio freta exempli tui, quod qui legatus mittitur, proconsul ad nos cito reuersurus est.

X

* * * Sol qui candentem feruido cursu atque equis
flammam citatis feruido ardore explicas:

(41) itemque luminis eius Luna discipula nec non quinque ceterae uagantium potestates: Iouis benefica, Veneris uoluptifica, pernix Mercuri, perniciosa Saturni, Martis ignita. sunt et aliae mediae deum potestates, quas licet sentire, non datur cernere, ut Amoris ceterorumque id genus, quorum forma inuisitata, uis cognita. item in terris,

16 Tragic. lat. rell. p. 180 Ribb.

2 pec̄c̄a φ || 3 sepius φ || 4 Cartagini φ || prouincia v || 5 honori ⋛ no Fa, honori ⋛ nõ Fb, Honore. nõ φ, honorino v || quamuis *Wowerus*: quam Fφ, q̃ v, quam ut ς: qua *Colvius*, quamquam *Lipsius*, quum *Salmasius*, magis s. a. t. quam te d. *Fulvius* || 6 auctoritas *delendum* || 7 effigit F, effiḡ φ, effingit v: effigiat *Colvius* || 8 repũtat v || fiduis φ *(ut videtur)* || amirabilior φ, ammirabilior v || nata *vel* orta *post* iuuene *add. vir d.* || parta] patre *Brantius* || 9 eum — quo *Stewechius*: eam — qua Fφv || 10 uicicibus FV || celers F, celer φ *(ut videtur)*, celeres v || 11 praesidium F, praesidum φv || 12 desiderabimus *Salmasius*: desideramus Fφv: desiderauimus *Colvius* || 13 Caesarũ φβ *in ras.*, Caesaris φα*(ut videtur)* || 14 Cartaginis φ || solacio Fφv || 15 reuersus *Scaliger* ||

16 punicantem feruido cursu ς: micantem candido curru *Priscianus II p. 424 K.*: candentem perdio *vel* peruio cursu *Hildebrandius (cf. Eurip. Phoen. init.)* || 17 ardori ς || 18 decipula *Scriverius* || cetera euag*(rasura, in qua* in *fuisse videtur)*antium F, cetera euagantium φ, caeterae uagantium v || 19 Mercurii φ || 20 deûm F, dm̄ φ, deũ v || licet *om.* v || 21 inusitata FφV, inuisitata ς ||

f. 186b. f. 75b. Ed. Oudend.

utcunque prouidentiae ratio poscebat, alibi montium arduos uertices extulit, alibi camporum supinam planitiem coaequauit: itemque ubique distinxit amnium fluores, pratorum uirores, item dedit uolatus auibus, uolutus serpentibus, cursus feris, gressus hominibus.

XI * * * Patitur enim, quod qui herediolum sterilem et agrum scrupulosum, meras (42) rupinas et senticeta miseri colunt: quoniam nullus in tesquis suis fructus est nec ullam illic aliam frugem uident, sed

infelix lolium et steriles dominantur auenae:

suis frugibus indigent, aliena furatum eunt et uicinorum flores decerpunt, scilicet ut eos flores carduis suis misceant: ad eundem modum qui suae uirtutis sterilis est***.

XII Psittacus auis Indiae [auis] est: instar illi minimo minus quam columbarum, sed color *non* columbarum: non enim lacteus ille uel liuidus uel utrimque subluteus (43) aut sparsus est: sed color psittaco uiridis et intimis plumulis et extimis palmulis, f. 187a. nisi quod sola ceruice distinguitur. enimuero cer||uicula eius circulo mineo uelut f. 76a. aurea torqui | pari fulgoris circumactu cingitur et coronatur. rostri prima duritia: cum in petram quampiam concitus altissimo uolatu praecipitat, rostro se uelut ancora excipit. sed et capitis eadem duritia quae rostri. cum sermonem nostrum cogitur aemulari, ferrea clauicula caput tunditur, imperium magistri ut persentiscat: (44) haec discenti ferula est. discit autem statim pullus usque ad duos aetatis suae annos,

8 Verg. georg. I 154, eclog. V 37.
XII Plin. nat. hist. X 117—119 et Solin. p. 211, 18—212, 13 Momms. (cf. praefat. p. XXII).

1 ratio Fφ, rō v || uertices arduos ς || 2 planiciem v || coequauit Fφv || item quae v ||
5 patitur FφV, pariter ς || quod] ut ς || praediolum *Floridus* || sterile *Colvius* || sruposū *factum ex* srupulo F, scrupulosum φ, scruposam V: agrum st. et scruposum *Stewechius* || 6 spinas *Stewechius*, rubinas *Goesius* || quoniam Fv, qm φ || 8 infoelix v || habenae F, auene φ, habene V || 9 frores *corr. in* flores F || 10 miscean[nt] F || qui] quisque *Scriverius* ||
11 psitacus v || auis *seclusi*: ps. Indiae auis est ς || ut Indiae *Salmasius* || *ante* instar *aliquot verba intercidisse putat Colvius* || [instar illi] minimo minus quam columba *Fulvius* || mimus F, minus φ(*in rasura*: *fuerat* mimus)v || 12 color non *Hildebrandius*: colorum Fφv: nec color *Salmasius*, nec color ei *Casaubonus*, nec color ut *Colvius*, decolorum *Gulielmus* || libidus F || utrimque *Lipsius*: utrūque Fφv: utroque sublitus *Salmasius (Plin. exerc. p. 713)* || [sub] ... luteus φ || 13 parmulis *Lipsius*, pinnulis *Salmasius* || 15 torque(*rasura, in qua* s *fuit*)pa pari φα, pa *expunxit* φβ, torq̧ v || 16 petra F || anchora Fφv || 17 duricia v || rostri: cum *Colvius*: rosticum F, rusticum φv: — duritia. quare cum s. *Lipsius* || 18 emulari φv || 19 ferula discenti v || pullus F *ex corr.* ||

Ed. Oudend. f. 187a. f. 76a.

dum facile os, uti conformetur, *d*um tenera lingua, uti conuibretur: senex autem captus et indocilis est et obliuiosus. uerum ad disciplinam humani sermonis facilior est psittacus, glande qui uescitur et cuius in pedibus ut hominis quini digituli numerantur. non enim omnibus psittacis id insigne, sed illud omnibus proprium, quod eis lingua latior quam ceteris auibus: eo facilius uerba hominis articulant patentiore plectro et palato. id uero quod *di*dicit ita similiter nobis canit uel potius eloquitur, (45) ut uocem si audias, hominem putes: nam * quidem si audias, idem conari, non loqui. uerum enimuero et coruus et psittacus nihil aliud quam quod didicerunt pronuntiant. si conuicia docueris, conuiciabitur diebus ac noctibus perstrepens maledictis: hoc illi carmen est, hanc putat cantionem. ubi omnia quae didicit maledicta percensuit, denuo repetit eandem cantilenam. si carere conuicio uelis, lingua excidenda est aut quam primum in siluas suas remittendus est.

XIII * * * Non enim mihi philosophia id genus orationem largita est, ut natura quibusdam auibus breuem et temporarium cantum commodauit, hirundinibus matutinum, (46) cicadis meridianum, noctuis serum, ululis uespertinum, bubonibus nocturnum, gallis an||telucanum. quippe haec animalia inter se uario tempore et uario modo occinunt et occipiunt carmine: scilicet galli expergifico, bubones gemulo, ululae querulo, noctuae intorto, cicadae obstrepero, hirundines perarguto. sed enim philosophi ratio et oratio tempore iugis est et auditu uenerabilis et intellectu utilis et modo omnicana.

XIIII * * * Haec atque hoc genus alia partim cum audiret a Diogene Crates, alias ipse (47) sibimet suggereret, denique in forum exilit, rem familiarem abicit uelut onus ter*g*oris magis labori quam usui. dein coetu facto maximum exclamat: 'Crates', inquit,

1 hos φ || confirmetur FφV, conformetur ς || dum *Stewechius*: cum Fφv || uti *om.* φα, *add.* φβ || capu[tu]is φ: captu *Brantius* || 3 psitacus v || īpedibus φ || 4 psitacis v || quo ς || 5 hominum ς || articulantur ς || patenti ore Fφ || 6 didicit *Stewechius*: dicit Fφv || 7 *verba* nam quidem si audias (uideas ς) *lacunosa sunt*: nam quidem si auim uideas *Oudendorpius*, corui quidem si audias *Hildebrandius* || idem] id est *Fulvius* || conate FφV, conari ς: tonare *Lipsius*, cantare *Brantius* || eloqui v: ut longe si audias, h. p., non quidem si audias idem coram te eloqui *Salmasius* || 8 psitacus v || nichil Fφ || 9 conuitia v || 11 conuitio v || 12 est *om.* ς ||
13 orationis ς || *quibus*dam Fb *in ras.* || 14 hyrundinibus φ || 17 ulule Fφv || quęrulo F, quaerulo v || 18 obstreporo Fφ || hyrundines φ || 19 iucis φ || mō v || 20 omni cata *Stewechius*, modomnicana *vel* modo omnicanax *vel* modomnicanax *Colvius* ||
21 hic minus habet folium unum F *et* V *in margine* || *hec* φβ *in ras.* || alias] alia *Wowerus* || 22 siqimet ipse ς || tergoris *Wowerus*: stercoris Fφv: statuens *Goesius* || 23 cętu F, cetu φ || maximo ς ||

f. 187a. f. 76a. Ed. Oudend.

'Cratete*m* manu mitt*et*.' exinde non modo solus, uerum nudus et liber omnium, quoad uixit, beate uixit. adeoque eius cupiebatur, ut uirgo nobilis, spretis iunioribus ac ditioribus procis, ultrone*a* eum sibi optauerit. cumque interscap*il*ium Crates retexisset, quod erat a*cu*to gibbere, peram|que cum baculo et pallium humi posuisset, (48) eamque supellectilem sibi esse puellae profiteretur eamque formam quam uiderat: proinde sedulo consuleret, ne post querela eam caperet: enimuero Hipparche condicionem accipit, iam dudum sibi prouisum satis et satis consultum respond*e*t, neque ditiorem maritum neque formonsiorem uspiam gentium posse inuenire: proinde duceret quo liberet. ducit cynicus in porticum: ibidem, in loco celebri, coram, luce clarissima accubuit, coramque uirginem inminuisset paratam pari constantia, ni Zeno (49) procinctu palliastri circumstantis coronae obtutu magistrum secreto defendisset.'

XV Samos Icario in mari modica insula est: exaduersum Miletos: ad occidentem eius sita nec ab ea multo pelagi disp*e*scitur: utrumuis clementer nauigantem dies (50) alter in portu sistit. ager frumento piger, aratro inritus, fecundior olivueto, nec f. 187b. uinitori nec hol*ito*ri scalpitur. ruratio omnis in sarculo || et surculo, quorum prouentu magis fructuosa insula est quam frugifera. ceterum et incolis frequens et hospitibus celebrata. oppidum habet nequaquam pro gloria, sed quod fuisse amplum semiruta moenium multifariam indicant. enimuero fanum Iunonis antiquitus fami-

1 Cratetem manu mittet *scripsi*: Crates te manumittes FφV: Cratem manumittit *Scriverius* || 2 eius] is *Becichemus*, enim *Vossius*, usque *Oudendorpius* || uita *post* cupiebatur *add.* Fb, imago ς || nubilis *vir d.* || 3 ultronea eum *Hildebrandius*: ultroneum Fφv, ultroneam *vel* ultro eum ς: ultronea *Oudendorpius* || interscapilium *Scaliger*: inter scapulum Fφv || grates Fφ || 4 acuto *vir d.*: aucto Fφv: alto *Burmannus*, auctiore *Oudendorpius*, auctius *Bosscha*, auctior *Hildebrandius*, quod auxerat gibber *Brantius* || peram Fφ || pilleū F, pallium φ, p..lleum V || humi] uie Fb *(ut videtur)* || possuisset F || 5 suppellectilem F || uideret ς || 6 querelā eā Fφ, querela eam v: querelae causam *Colvius*, querelae ansam *Oudendorpius* || īparce φ (Hipparche φγ *in marg.*) || conditionem φv || 7 respondet *scripsi*: respondit Fφv || 8 formonsiore F, formosiorem φ, formonsiorem V || uspiam gentium *om.* φα, cuspiam gentium φβ *in marg.* || inueniri *vir d.* || 9 dux Fφv, ducit ς || ibique *Fulvius* || loco celebri incoram *Stewechius* || 10 uirginē uirginē φ || iniuisset *Vulcanius* || pari *om.* ς || 11 proiectu *Fulvius*, protentu *Oudendorpius* || palleastri FφαV, palliastri φβ || a circ. c. obtutu ς || circunstantis v || obtutu Fa, obtutū Fb, optutū φ || magistri FφV, magistrum ς || in secreto Fφ : in secreta *Brantius*, secretum *vir d.*, ut in secreto *Burmannus*, circumstanti c. obtutum magistri in s. d. *Hildebrandius* ||

12 ycario φ || exaduerso φ || Mileto *Scioppius* || orientem *Contarenus* || 13 dispescitur *Colvius*: di(e?)spicitur F, despicitur φ, dispicitur v || utrimuis *Salmasius*, utramuis *vir d.*: *fortasse* utrouis || 14 foecundior v || 15 uineto *Oudendorpius* || holitori *scripsi*: holeri Fφ, oleri v: oliuitori *Colvius* || sculpitur Fφv, scalpitur ς || omnis] ōs φα, ōs (i) φγ || 16 fructuos*a* F *ex corr.* || 17 fuisset v || aeplum φα, āplum φβ || 18 menium Fv, *om.* φα, *add.* φβ || indicant multifariam φ ||

Ed. Oudend. f. 187b. f. 76a.

(51) geratum: id fanum secundo litore, si recte recordor uiam, uiginti haud amplius stadia oppido abest. ibi donarium deae perquam opulentum: plurima auri et argenti ratio in lancibus, speculis, poculis et cuiuscemodi utensilibus. magna etiam uis aeris uario effigiatu, ueterrimo et spectabili opere: uel*uti* ante aram Bathylli statua a Polycrate tyranno dicata, qua nihil uideor effectius cognouisse: quidam Pythagorae eam falso existimant. adulescens est uisenda pulchritudine, crinibus fronte parili separatu per malas re*m*ulsis: pone autem coma prolixior interlucentem ceruicem scapularum finibus obumbrat. ceruix suci plena, malae uberes, genae teretes, at (52) medio mento lacu*n*atur*a*, eique prorsus citharoedicus status: deam conspiciens, canenti similis, tunicam picturis uariegatam deorsus ad pedes deiectus ipsos, graecanico (53) cingulo, chlamyde uelat utrumque brachium ad usque articulos palmarum: cetera decoris i*n* striis dependent. cithara balteo caelato apta strictim sustinetur: manus eius tenerae, procerulae: laeua distantibus digitis neruos molitur, dextra psallentis (54) gestu sus*cit*abulum citharae admouet, ceu parata percutere, cum uox in cantico interquieuit: quod interim canticum uidetur ore tereti semihiantibus in conatu labellis | f. 76b. eliquare. uerum haec quidem statua est cuiuspiam puberum, qu*os* Polycrati tyranno (55) dilect*os* Anacreon Te*ius* amicitiae gratia cantillat: ceterum multum abest Pythagorae

1 littore v: secundum littora *Lipsius* || aut φ || 2 stadiis φα, stadiis (ab) ..φβ: stadium *i. e.* stadiorum *vir d.* || ab oppido ς || 2 prequam F, p̄quam φ (p̄ φβ *addidisse videtur*) || 3 specili F || cul(?)uscemodi F, huisscemodi φ *ex corr.*, huiuscemodi v || 4 ueluti *Bosscha*: uel inde FφV: uel tantum *Groslotius*, uel uide (statuam — dicatam) *Scriverius*, denique *Hildebrandius* || Batilli φ || 5 Policrate Fφ || tyranno F *ex corr.*, tirapno φ || nichil Fφ || effigiatius *Colvius*, exactius *Scioppius* || 6 pittagore φ || adolescens φv || pulcritudine φ || a fronte *Oudendorpius* || 7 sepatu φ, separata v || remulsis *Salmasius*: reuulsis Fφ, reuulsus v || aurem *Scriverius* || 8 succi V || impuberes *Floridus* || terete (s) sat F, teretes at φ, teretes ac v || 9 lacunatura *vel* lacunula *vel* lacellula *Hildebrandius (fortasse recte)*: lacullatur FVφ *(ante rasuram)*, laculatur φ *(post rasuram)*: modico m. acutatae *vel* acutulae *Wowerus*, medium mentum loculatum *Gronovius*, modice mento bucculae *vel* m. mentum laculatum *Contarenus*, medio mento lacuna *Floridus*, medio mento lacunatur *vel* modice medio m. lacunatur *Puteanus* || eique] truncique *vel* trunci quoque *Lennepius* || 10 deiect' v || grecanico Fφv || 11 clamide φ || uelatus *Hildebrandius* || 12 in striis *Wowerus*: istriis FV, histriis φ, instrumentis ς: striis *Colvius*, histrici *Lipsius* || baltheo V || celat*a*(o?) F, celata φv, caelato ς || structim v || 13 tenera Fφv, tenerae ς || procerule Fφv, procerula ς || leua Fφv || 14 suscitabulum *(vel* g. suo tinnulum *vel* g. s. fibulam) *Colvius (cf. Nonius pag. 120 R.)*: suo sabulum FφV (pulsabulum φγ *in margine)*: suum sabulum *vel* pulsabulum *Lipsius*, pulsitabulum *vir d.*, quassabulum *Hildebrandius* || cythare F || seu Fφ, ceu v || interquierit *Contarenus* || 15 quod *om.* ς || cantiquū φα || semihantibus v || 16 esto Fφv, est ς || quos — dilectos *Salmasius*: quis — dilectus FφV, qui — dilectus ς: quem — dilectum *Colvius*, quiuis — d. *Hildebrandius* || Policrati Fφ || tirapno φ || 17 Anacreon Teius *Salmasius*: Anacreonte uel Fφ, Anacreonte ut V, Anacreonteum ς: Anacreonta Teium *Becichemius* || cantilat Fφ || non m. abest *vir d.* || Pittagore φ ||

f. 187b. f. 76b. Ed. Oudend.

philosophi statuam esse, et*si* natu Samius et pulchritudine adprime insignis et psallendi musicaeque omnis multo doctissimus at*que* ferme id aeui, quo Polycrates Samum potiebatur. sed haudquaquam philosophus tyranno dilectus est. quippe eo commodum dominari orso profugit ex insula clanculo Pythagoras, patre Mnesarcho nuper amisso: quem comperio inter sellularios artifices gemmis faberrime sculpendis laudem (56) magis quam opem quaesisse. sunt qui Pythagoram aiant eo temporis inter captiuos Cambysae regis, Aegyptum cum adueheretur, doctores habuisse Persarum magos ac praecipue Zoroastren, omnis diuini arcan*i* antistitem, posteaque eum a quodam Gillo Crotoniensium principe reciperatum. uerum enimuero celebrior fama obtinet, sponte eum petisse Aegyptias disciplinas atque ibi a sacerdotibus cerimoniarum incredundas potentias, numerorum admirandas uices, geometriae sollertissimas formulas: nec his artibus animi expletum mox Chaldaeos atque inde Brachmanos — hi sapientes uiri sunt: Indiae gens est — eorum ergo Brachmanum gymnosophistas adisse. Chaldaei (57) sideralem scientiam luminum uagantium statos ambitus * * * utrorumque uarios effectus in genituris hominum ostendere, nec non medendi remedia mortalibus latis pecuniis terra caeloque et mari conquisita. Brachmani autem pleraque philosophiae eius contulerunt, quae mentium documenta, quae corporum exercitamenta, quot partes animi, quot uices uitae, quae diis manibus pro merito suo cuique tormenta uel praemia. quin etiam Pherecydes Syro ex insula oriundus, qui primus uersuum nexu

1 *philo*sophi *om.* φα, *add.* φβ || etsi *Salmasius*: et Fφv: qui et *vel* is et *vir d.*, licet *Hildebrandius* || nat; F*(ut videtur: fuerat* natus), natu φβ *(ex corr.)* v || pulcritudine φ || 2 atque f. *scripsi*: adferme F, atferme φ, ac ferme v || Policrates Fφ || Samo φ: Samon *Bosscha* || 3 haud quamquam φ || tirapno φ || 4 Pittagoras φ || patrē nesarcho Fφα, patre nesarcho φβ, patre esarco v, patre Mnesarcho ς || 5 āmisso φ *ante ras.* || cōperior v || fauerrimę F || scalpendis *Scriverius* || 6 opes *Becichemius* || q̄sisse φ || Pythagora naianteo F, Pittagora naianteo φ || tpīs φ || 7 Cambise φ || egiptum φ || ductures F, ductores φ, doctores v || 8 Zoroasten Fφ || arcani *Wowerus*: archanū Fφ, arcanum v: arcanorum *Oudendorpius* || Gyllo F || 9 recuperatum φ || optinet Fφv || 10 egiptias φ || incredulas φ, incredendas v || 11 almirandas φ || uires *Colvius* || solertissimas v || formulas didicisse ς || nec] seneca ς: sed nec *Fulvius*, nec ab *Scaliger* || 12 Chaldeos Fφv || Bracmanos Fφ, brachmanos V || *secludi voluerunt Floridus verba* hi sapientes — gens est, *Colvius verba* I. g. est, *Groslotius verba* hi s. — adisse || 13 Bracmanum Fφ, brachmanum V || gimpnosophistas φ || Chaldei Fφv || 14 syderalem F || luminum Fb *ex corr. (idem Wowerus coniecerat)*, numinum Fa φ v || status φ || *post* ambitus *lacunam significavi* || luminum fixorum status, uagantium ambitus *vir d.* || eorumque *Becichemius*, astrorumque *Brantius* || 15 medicinae *Groslotius* || late *vel* lautis *Stewechius* || 16 Bracmani Fφ, brachmani V || 17 contulerint F(?)φα, contulerunt φβ v || quae corporum] corporumque *Colvius* || 19 p^h^erecydes Siro F, Pherecidef... φα *cum ras.*, Pherecideſt^o^ φβ, Pherecydes Siro V: Scyro *Brantius*, Syria ins. or. *Stewechius* ||

Ed. Oudend. f. 187b. f. 76b.

(58) repudiato conscribere ausus est passis uerbis, soluto locutu, libera oratione, eum (59) quoque Pythagoras magistrum coluit et infandi morbi putredine in serpentium || scaf. 188a. biem solutum religiose humauit. fertur et penes Anaximandrum Milesium naturabilia commentatus, nec non et Cretensem Epimeniden inclitum fatiloquum et p*i*ato*r*em disciplinae gratia sectatus, itemque Leodamantem Creophyli discipulum, qui [Creophylus] memoratur poetae Homeri hospes et aemulator canendi fuisse. tot ille doctoribus eruditus, tot tamque multiiugis *fon*tibus disciplinarum toto orbe haustis, uir praesertim ingenio ingenti ac profecto super captum hominis animi augustior, primus (60) philosophiae | nuncupator et conditor, nihil prius discipulos suos docuit quam tacere, primaque apud eum meditatio sapienti futuro linguam omnem coercere uerbaque, quae uolantia poetae appellant, ea uerba detractis pinnis intra murum candentium dentium premere. prorsus, inquam, hoc erat primum sapientiae rudimentum, meditari condiscere, loquitari dediscere. non in totum aeuum tamen uocem desuescebant, nec omnes pari tempore elingues magistrum sectabantur, sed grauioribus uiris b*ienn*i spatio satis uidebatur taciturnitas modificata: loquaciores enimuero ferme in quinquennium uelut exilio uocis puniebantur. porro noster Plato nihil ab hac secta uel paululum deuius pythagorissat in plurimis: aeque et ipse *ut* in nomen eius a (61) magistris meis adoptarer, utrumque meditationibus academicis didici, et, cum dicto opus est, impigre dicere, et, cum tacito opus est, libenter tacere. qua moderatione uideor ab omnibus tuis antecessoribus haud minus opportuni silentii laudem quam tempestiuae uocis testimonium consecutus.

1 passim ς: passiuis *Colvius*, prorsis *sive* prosis *Roaldus* || uersibus φα, uerbis φβ F v, c^e^.passis uerbis φγ *in marg.* || loquutu v || 2 Pittagoras φ || scabrem *Colvius* || 3 Anaxamandrum F, anxiamandrū φ, Anaximandrum v || 4 comtatus φ || inclytum v || piatorem *Lipsius*: platonem Fφv: poetam *Scaliger*, Solonem *Casaubonus*, Thaletem *Sopingius*, Pittacum *Pyrrhus* || 5 sectatū φα, sectatus φβ || Hermodamantem *Colvius (cf. Laert. D. VIII, 2)* || Creopyli F, Creopili φv: Creophylum dictum alii *vel* aliis *Oudendorpius* || Creophylus *seclusi*: Creopylus F, Creopilus φv || 6 omeri Fφ || emulator φv || 7 tanque Fv, tanteque φ || fontibus *Colvius*: comitibus Fφv: fomitibus *Lipsius*, comtibus (*i. e.* cultibus) *vir d.*, caliculis *Oudendorpius*, capitibus (*i. e.* principibus) *Hildebrandius* || haustis] auctus *vel* habitis *Stewechius* || 8 supra ς || angustior φα v, augustior F φβ || 9 nuncupatior F, nunccupatior φ || creditor v || nichil φ || 10 omnino *Rittershusius* || cohercere φ || uerba quę F, uerbaquae φ, uerbaque quae v || 11 poeta appellat *Rittershusius: cf. apolog. p. 92, 15* || claudentium *Burmannus* || 12 p̄mere Fφ, praemere v || 14 lingu^e^ęs F || bienni *Brantius (cf. Gell. I 9, 4)*: breui Fφv || 15 loquatiores v || quinquenium φ || 16 uelut in exsilium ς: ueluti exsilio *Rittershusius*, uti exsilio *Brantius*, in quinquenne ueluti exsilium *vir d.* || puniebatur Fa, puniebantur Fb || nichil Fφ || 17 pittagorissat φ || aeque] et quum *Salmasius*, quum *Oudendorpius* || et] ut *vel* qui et *Hildebrandius* || ut *addidi* || 18 adoptatus ς || Achademicis φ || 19 est opus v || inpigre F || 20 oportuni Fφ || silentiij φ ||

XVI Priusquam uobis occipiam, principes Africae uiri, gratias agere ob statuam, quam mihi praesenti honeste postulastis et absenti benigne decreuistis, prius uolo causam uobis allegare, cur aliquam multos dies a conspectu auditorii afuerim contulerimque me ad Persianas aquas, gratissima prorsus et sanis natabula et aegris (62) medicabula. quippe ita instituì omne uitae meae tempus uobis probare, quibus me in perpetuum firmiter dedicaui: nihil tantum, nihil tantulum faciam, quin eius uos et gnaros et iudices habeam. quid igitur de repentino ab hoc splendidissimo conspectu uestro distulerim, exemplum eius rei paulo secus simillimum memorabo, quam inprouiso pericula hominibus [subito] oboriantur, de Philemone comico. de ingenio eius qui satis nostis, de interitu paucis cognoscite. an etiam de ingenio pauca uultis?

Poeta fuit hic Philemon, mediae comoediae scriptor, fabulas cum Menandro in scaenam dictauit certauitque cum eo, fortasse impar, certe aemulus. namque eum (63) etiam uicit saepe: numerum pudet dicere. reperias tamen apud ipsum multos sales, argumenta lepide inflexa, agnatos lucide explicatos, personas rebus competentes, sententias uitae congruentes, ioca non infra soccum, seria non usque ad cothurnum. f. 77a. rarae apud illum corruptelae et, uti errores, concessi amores. | nec eo minus et (64) leno periurus et amator feruidus et seruulus callidus et amica illudens et uxor inhibens et mater indulgens et patruus obiurgator et sodalis opitulator et miles proeliator, sed et parasiti edaces et parentes tenaces et meretrices procaces. hisce lau-

APVLEI PLATONICI FLORIDORV̄ LIB · II · EXPLIC · INCĪP · · III · F, APVLEI PLATONICI FLORIDORV̄ LIBER SCD'S EXPLIC̄ · INCIPIT PERCIVS · *add. φβ in spatio a φα relicto*, FLORIDORVM LIBER TERTIVS v

1 A · V · FφV, Africae uiri *vel* Augusti ς: augustae *vel* amplissimae urbis *Colvius*, auditorum *vir d.* || statuam φ *ex corr.* || 2 michi φ || 3 abfuerim φ || 4 Persianas F, dispsianas φ, psianas v || 6 nichil Fφ || nichl F, nichil φ, nıhl V || 7 de] *fortasse* me || derepente *Fulvius* || 8 distulerī F, distulerim̃ φ: distulerit *Wowerus*, distulerim me *Oudendorpius* || 9 inprouiso *scripsi*: inprouisa Fφv || subito *seclusi* || aboriantur φα, oboriantur φβ || *verba* quam — oboriantur *expungi vult Scioppius*: *traicienda videntur post* distulerim || 10 nostis Fb *in ras.*, nus φα, c nostis φγ *in marg.*, nostis v ||
t e/. +
13 scęna F, scena φ, scenam V || namque] nam quod *Scriverius* || 14 uicisse *Piccartius* || *post* saepe *interpunxi et* numerum *scripsi*: *vulgo* — saepenumero: p. dicere || repperias F || 15 adgnatos Fφ, agnatos v: *corruptum*: actus *Stewechius*, ac nodos *Colvius*, agnitus (*i. e.* agnitiones) *Casaubonus*, agnitos *Wowerus*, gnatos luc. expiscatos *Scottus*, dramatas luc. explicatas *Scipio Gentilis* || 16 ioca Fφ *(idem Stewechius coniecerat)*, loca v || coturnum Fφv || 19 p̄liator Fφ, praeliator v: praedicator *Wowerus* || 20 meretices F ||

dibus diu in arte comoedica nobilis forte recitabat partem fabulae, quam recens fecerat, cumque iam in tertio actu, quod genus in comoedia fieri amat, iucundiores adfectus moueret, imber repentino coortus, ita ut mihi ad uos uenit usus nuperrime, differri auditorii coetum et auditionis coeptum coegit: relicuum tamen, uariis postulantibus, sine intermissione || deincipiti die perlecturum. postridie igitur maximo studio f. 188b. (65) ingens hominum frequentia conuenere: sese quisque exaduersum quam proxime collocat: serus adueniens amicis adnuit, locum sessui impertiunt: extimus quisque excuneati queruntur: farto toto theatro, ingens stipatio: occipiunt inter se queri: qui non adfuerant percontari ante dicta, qui adfuerant recordari audita, cunctique iam prioribus gnaris sequentia expectare. interim dies ire, neque Philemon ad condictum uenire: quidam tarditatem poetae murmurari, plures defendere. sed ubi diutius aequo sedetur nec Philemon uspiam comparet, missi ex promptioribus qui (66) accirent, atque eum in suo sibi lectulo mortuum offendunt. commodum ille anima edita obriguerat, iacebatque incumbens toro, similis cogitanti: adhuc manus uolumini implexa, adhuc os lecto libro impressum: sed enim iam animae uacuus, libri oblitus et auditorii securus. stetere paulisper qui introierant, perculsi tam inopinatae rei, tam formonsae mortis miraculo. dein regressi ad populum renuntiauere, Philemonem poetam, qui expectaretur, qui in theatro fictum argumentum finiret, iam domi ueram fabulam consummasse: enimuero iam dixisse rebus humanis ualere et plaudere, suis uero familiaribus dolere et plangere: hesternum illi imbrem lacrimas auspicasse: comoediam eius prius ad funebrem facem quam ad nuptialem uenisse: (67) proin, quoniam poeta optimus personam uitae deposuerit, recta de auditorio eius exequias eundum, legenda eius esse nunc ossa, mox carmina.

1 comedica φv || 2 iocundiores φ || 3 affectus φv || hymber v || cohortus v || apud uos u. usui *I. Dousa* || 4 cętum F, cetum φ, caetum v || cęptum F, ceptum φ, caeptum v || relicum F, reliquum φ, relicuum V || uanis Fφv, uariis ς: conuenis *Fruterius*, amicis *Colvius* || 5 de incipiti F: deincipe *Scaliger* || 6 exaduerso φ || 7 amicis *Wowerus*: amicus Fφv: amicus amicis *Fulvius* || ānuit φ: ambit l. sessui: impertiunt *Stewechius*, s. adu. et extimus quisque annuit l. sessui: amici imp.: excuneati queruntur *vir d.* || extimi quique Fb || 8 excuriati *Brantius* || quęruntur F, quaeruntur v || arto ς || quęri F, quaeri v || 9 affuerant *(bis)* φv || cunctique *scripsi*: cunctisque Fφv || 10 priorum *Wowerus* || sequentia φβ *in ras.* || 13 accirent *Stewechius*: acciperent Fφv: accerserent *Roaldus*, accierent *Groslotius*, adsciscerent *vir d.* || eum] *fortasse* ei || comodum φ || 14 manus uolumen implexa *vel* manum uolumini implexus *(cf. Verg. Aen. IIII 659) Bosscha* || 15 os *om.* φα, *add.* φβ || lecto *Colvius*: recto Fφv || impressus FV, īpssū φ || 16 percussi φ || 17 formose mir. mortis φ: famosae *Wowerus* || 18 quo in theatro *Wowerus* || 19 consumasse φv || 20 dolore v || 21 comediam φ || nubtialem F || 23 ṇc̣ (mox) φα ||

Ed. Oudend.

f. 188 b. f. 77 a.

Haec ego ita facta, ut commemoraui, olim didiceram, sed audie*tis*, me meo periculo recordatu*m*. nam, ut meministis profecto, cum impedita esset imbri recitatio, in propinquum diem uobis uolentibus protuli, et quidem | Philemonis exemplo paenissime: quippe eodem die in palaestra adeo uehementer talum inuerti, ut minimum afuerim, quin articu lum etiam a crure defregerim. tamen articulus loco concessit exque eo luxu adhuc fluxus est: etiam dum eum ingenti plaga reconcilio, iamiam sudoro adfatim corpore diutule obrigui. inde acerbus dolor intestinorum coor- (68) tus modico ante sedatus est, quam me denique uiolentus exanimaret et Philemonis ritu compelleret ante letum a*d*ire quam lectum, potius implere fata quam fanda, consummare potius animam quam historiam. cum primum igitur apud Persianas aquas leni temperie nec minus utili quam blando fomento gressum reciperaui, nondum quidem ad innitendum idonee, sed quantum ad uos festinanti satis uidebatur, ueniebam redditum quod pepigeram, cum interim uos mihi beneficio uestro non tantum clauditatem dempsistis, uerum etiam pernicitatem addidistis.

An non properandum mihi erat, ut pro eo honore uobis multas gratias dicerem, pro quo nullas preces dixeram? non quin magnitudo Carthaginis mereatur etiam a philosopho precem pro honore, sed ut integrum et intemeratum esset uestrum beneficium, si nihil ex gratia eius petitio mea defregisset, id est, ut usque quaque esset gratuitum. neque enim aut leui mercede emit qui precatur, aut paruum pretium (69) accipit qui rogatur, adeo ut omnia utensilia emere uelis quam rogare. id ego arbitror praecipue in honore obseruandum: quem qui laboriose exorauerit, sibi debet unam gratiam, quod impetrarit: qui uero sine molestia ambitus adeptus est, duplam

1 audietis me m. p. recordatum *Wowerus*: audies me m. p. recordatus Fφv: hodie sum e m. p. recordatus *Salmasius*, haud ea sine m. p. r. *Scioppius*, hodie ferme m p. *vel* ante hos dies ferme m. p. r. *Piccartius*, hodie e meo p. r. *Bontius*, haud sine m. p. r. *Oudendorpius*, in dies m. p. r. *vir d.*, audies *vel* hos dies cum m. p. recordatus *Hildebrandius* || 2 hymbri v || 3 uobis *om.* φα, *add.* φβ || Philęmonis F || 4 plenissime φ || 5 adfuerim F, affuerim φv || defringerim FV, destringerem ς || articulis v || 6 et iamdum *Colvius*, — etiam, dum — *Scriverius*, et iam, dum *Oudendorpius* || 7 ịạ̄ affatim φ: effatim *Becichemius* || diutine φ || aceruus Fφα, acerbus φβv || cohortus v || 8 exāmarex ê R-animar el V || 9 adire *Stewechius (cf. Verg. Aen. VI 375)*: abire Fφ, abiret v: obire *Pyrrhus* || 10 consumare φ || hystoriam φ || 11 uti quam Fφ, utili quam v: utique *Scriverius* || recuperaui φ || 12 ydonee φ || uidebantur FV, uidebantur φ, uidebatur ς || 13 quē φα, quod φβ || michi Fφ || uestro] u φ || 14 depressistis *vir d.* || 16 direxeram *Stewechius*, ducerem *Brantius* || a *om.* FφV, *add.* ς || 17 p̄cem philosopho φ: philosophi *Hildebrandius* || uestrum esset ς || 18 nichil Fφ || defrugasset *Brantius* || idē Fφ, idest v || *verba* id est — gratuitum *delet Floridus* || 19 parum Fv, paruum φ || pretii *Becichemius* || 20 potius uelis ς || 21 obseruand' φ: conseruandum *Vulcanius* || debet] c̃ ñ grē φγ *in marg.* || 22 nam grā F, nā gratia φ, nam gratia V, unam gratiam ς || imperarit Fφ: quem qui l. ex., sibi debet, una gratia quod impetrauit *Contarenus* || 1 probantibus FφV, praebentibus ς || ṇ̃ acceperit F, non acceperit ς || igitur] ergo ς || 2 gratiam uobis v || 3 michi φ || 4 b puplice Fa || qua deceat *scripsi (cf. apolog. p. 51, 7)*: quae debeat Fφv: qua debeat philosophus *Colvius*, quum debeat ph. *Stewechius*, quae *vel* qua deceat philosophos *Oudendorpius*, quae deceat philosopho *Hildebrandius* || 5 p*(rasura in qua* l *fuit)*b uplice φ || demutabit *Stewechius*: demutauit Fφv || liber *seclusi*: libere Fφ, liber v || quem ς || 7 sultis *Schikeradius*: scitis Fφv: si scitis *Colvius*, si itis *Scaliger*, sitis (*i. e.* si uelitis?) *Oudendorpius* || uobis comprobari *scripsi*: uobiscum probare FφV: nobiscum pr. *Vulcanius*, si is eum hodie nobiscum probarit *Salmasius*: *fortasse verba* quem librum — comprobari *traicienda sunt ante verba* certa est — flagitat || in studiis tantus ς || 8 ut *om.* Fφv, *add.* ς: qui Fb *supra scr. ut videtur*: quo *Hildebrandius* || sit φα, ṣịṭ φβ || patrito *Scaliger* || 9 quot *Hildebrandius*: quod uminā fuerunt aui sunt F, q' ūquā φβ *in spatio a* φα *relicto*, fuerunt autsunt φ, qđ umquam fuerunt aui sunt V, qui unquam Numantiae f. aut sunt ς: — ante *vel* etiamnum fuerunt *Lipsius* || 11 habitum et commemoratum eam *Salmasius*: habitū es commemoratu meā FV, habitū es cōmemoratum ṃẹā φ, habiturus es commemoratu meo ς: habiturus sim c. meo *Lindenbrogius*, habiturus te commemoratum eam *Oudendorpius* || 12 oratione ς: dignatione *Scriverius* || 13 aequiparem ς || haudum *scripsi*: andum FφV, c · nondū e φγ *in marg.*, nondum ς: haut dum *vel* hauddum *Brantius* || repperio FV || conitar FaV, conitā Fb, conitar on φ, sed sedulo et commentabor et connitar ς: quaeram sedulo et c. et c. *Becichemius*, quaeram sedulo et rimabor *Oudendorpius* || 14 reget v ||

Ed. Oudend.

f. 188 b. f. 77 a.

gratiam praebentibus debet, et quod non petierit et quod acceperit. duplam igitur (70) uobis gratiam debeo, immo enimuero multiiugam, quam ubique equidem et semper praedicabo. sed nunc inpraesentiarum libro isto ad hunc honorem mihi conscripto, ita ut soleo, publice protestabor: certa est enim ratio, qu*a* de*c*eat philosopho ob decretam sibi publice statuam gratias agere, a qua paululum demuta*b*it [liber], quam Ṣtrabonis Aemiliani excellentissimus honor flagitat: || quem librum sperabo me com- f. 189 a. mode posse conscribere, s*ul*tis eum hodie uobis c*o*mprobar*i*. est enim tantus in studiis, (71) ut praenobilior sit proprio ingenio quam patricio consulatu. quibusnam uerbis tibi, Aemiliane Strabo, uir omnium, quo*t* unquam fuerunt aut sunt aut etiam erunt, inter optimos clarissime, inter clarissimos optime, inter utrosque doctissime, quibus tandem uerbis pro hoc tuo erga me animo gratias habitum e*t* commemoratum eam, qua digna (72) ratione tam | honorificam benignitatem tuam celebrem, qua remuneratione dicendi f. 77 b. gloriam tui facti aequiperem, *h*a*u*dum hercle reperio. sed quaeram sedulo et conitar:

dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus.

nam nunc inpraesentiarum — neque enim diffitebor — laetitia facundiae obstrepit,

14 Verg. Aen. IIII 336.

f. 189a. f. 77b. Ed. Oudend.

et cogitatio uoluptate impeditur, ac mens occupata delectatione mauult inpraesentiarum gaudere quam praedicare. quid faciam? cupio gratus uideri, sed prae gaudio nondum mihi uacat gratias agere. nemo me, nemo ex illis tristioribus uelit in isto uituperare, quod honorem meum non minus uereor quam intellego, quod clarissimi et eruditissimi uiri tanto testimonio exulto: quippe testimonium mihi perhibuit in curia Carthaginiensium non minus splendidissima quam benignissima uir consularis, cui etiam notum esse tantummodo summus honor est: is etiam laudator mihi apud principes Africae uiros quodam modo astitit. nam, ut comperior, nudius tertius libello misso, per quem postulabat locum celebrem statuae meae, cum primis com- (73) memorauit inter nos iura amicitiae a commilitio studiorum eisdem magistris honeste inchoata: nunc postea uota omnia mea secundum dignitatis suae gradus recognouit. iam illud primum beneficium, quod condiscipulum se meminit. ecce et hoc alterum beneficium, quod tantus diligi se ex pari praedicat. quin etiam commemorauit, || et alibi gentium et ciuitatium honores mihi statuarum et alios decretos. quid addi potest ad hoc praeconium uiri consularis? immo etiam docuit argumento suscepti sacerdotii, summum mihi honorem Carthagini adesse. iam hoc praecipuum beneficium ac longe ante ceteros excellens, quod me uobis locupletissimus testis suo etiam suffragio commendat. ad summam pollicitus est, se mihi Carthagini de suo statuam positurum, uir, cui omnes prouinciae quadriiuges et seiuges currus ubique gentium ponere gratulantur. quid igitur superest ad honoris mei tribunal et columen, ad (74) laudis meae cumulum? immo enimuero, quid superest? Aemilianus Strabo, uir consularis, breui uotis omnium futurus proconsul, sententiam de honoribus meis in curia Carthaginiensium dixit: omnes eius auctoritatem secuti sunt. nonne uidetur hoc uobis senatus consultum esse? quid quod et Carthaginienses omnes, qui in illa sanctissima curia aderant, tam libenter decreuerunt locum statuae, ut illos scires idcirco alteram statuam, quantum spero, in sequentem curiam | protulisse, ut salua ueneratione, salua reuerentia consularis sui uiderentur factum eius non aemulati sed se-

2 gratis FφαV, gratus φβ ς || 4 mereor FφV, uereor ς: reuereor *Brantius* || intelligo φ: int. quam mereor *Floridus* || 5 testimonio] honore ς || 6 Cartaginensium φ || non ṇ φ || 7 michi F || 8 extitit ς || 9 cęlebrem F || 10 ac commilitio v: ac commilitia *Stewechius* || inchoata honeste ς || 11 tunc v || 13 diligisse φα, diligise φβ || 14 ciuitatum φv || 15 ad] et v || 16 sacerdotiij φ || Carthagini *scripsi*: Carthaginis Fv, Cartaginis φ || 18 Cartagini φ || 19 sexiuges *Vulcanius* || 20 ergo ς || et culmen ς: tribunal? en culmen — *Stewechius* || 21 non superest *vir d.* || 22 omnium ø φ || 23 Karthaginiensium F, Cartaginensium φ || 24 quid quod *(fuerat* quid) F, quid *(in margine additum)* quod φ, quodquod v || Karthaginienses F, Cartagini enses φ, carthaginienses V || s̃cissima φ || 25 decreuer φ, decreuerunt omnes ς || statuere Fv, statuẽ φ, statuae ς || iccirco Fv ||

Ed. Oudend. f. 189a. f. 77b.

cuti, id est, ut integro die beneficium ad me publicum perueniret? ceterum meminerant optimi magistratus et beniuolentissimi principes, mandatum sibi a uobis (75) quod uolebant. id ego *ni* scirem ac praedicarem, ingratus essem. quin etiam uniuerso ordini uestro pro amplissimis erga me meritis quantas maximas possum gratias ago atque habeo, qui me in illa curia honestissimis adclamationibus decorauere, in qua [curia] uel nominari tantummodo summus honor est. igitur, quod difficile factu erat quodque re uera *erat* arduum, non existimabatur: gratum esse populo, (76) placere ordini, probari magistratibus et principibus: id — prae*fi*scine dixerim — iam quodam modo mihi obtigit. quid igitur superest ad statuae meae honorem, nisi aeris pretium et artificis ministerium? quae mihi ne in mediocribus quidem ciuitatibus unquam defuere, ne ut Carthagini desint, ubi splendidissimus || ordo etiam f. 189b. de rebus maioribus iudicare potius solet quam computare. sed de hoc tum ego perfectius, cum uos effectius. quin etiam tibi, nobilitas senatorum, claritudo ciuium, dignitas amicorum, mox ad dedicationem statuae meae libro etiam conscripto ple- (77) nius gratias *agam* at*que* libro mandabo, uti per omnis prouincias eat totoque abhinc orbe totoque abhinc tempore laudes benefacti tui ubique gentium semper annorum repraesentet.

XVII

* * * uiderint, quibus mos est oggerere se*m*et otiosis praesidibus, ut inpatientia linguae commendationem ingenii quaerant et adfectata amicitiae uestrae specie glorientur. utrumque enim a me, Scipio Orfite, longe abest. nam et quantulumcunque ingenium meum iam pridem pro captu suo hominibus notius est, quam

1 idẽ Fφ, idest v || integro die] de integro *Brantius*, integrum dein *Lipsius* || 3 ni scirem *Colvius*: nescirem Fφv || ac] haud ς: nec *Vossius* || 4 ůro F *ut videtur*, n̊ φ, nostro v, uestro ς || pro *om.* Fφv: de *vir d.* || 5 ʰabeo F || acclamationibus φv || 6 curia *om.* φα, *supra scr.* φβ || 7 erat *addidi et post* arduum *interpunxi* || ñ F, non φV, nobis ς: omnino *Hildebrandius* || 8 probrari F || praefiscine *Colvius (cf. Plaut. Asinar. II 4, 84)*: praefascine Fφ, praefuscine v, praefusiue ς || 9 optigit φα, obtigit φβ || quod v || 11 ne ut] nedum *Stewechius* || Karthagini F, Cartagini φ || 12 sed de hoc — effectius] *verba corrupta?* || 15 agam atque *scripsi*: canacique F, canãciꝗ φ, canaciꝗ V: tenaciusque *Scaliger*, capaciusque *Pius*, cumulatiusque *vel* causatiusque *vir d.*, canacius gr. l. mand. *vel* plenius gr. canam itemque libro *Wowerus*, canam ociusque *Scioppius*, agam ociusque *Salmasius*, canam inque *Elmenhorstius*, canam itemque *vel* eique *vel* graecanico *vel* graecacius *Oudendorpius* || omnes φ ||

18 mox φα, mos φβ || oggerere Fa, hocgerere Fb || semet (odiosis) *Lipsius*: se et otiosis Fφ, se et ociosis v: [et] otiosis *Scriverius*, exotiosis *vel* exitiosis *Brantius*, nec otiosis *vel* negotiosis *Stewechius* || impotentia *Scioppius*, impudentia *Stewechius* || 19 affectata φv || 20 eius Fφv, enim ς ||

f. 189b. f. 77b. Ed. Oudend.

ut indigeat nouae commendationis, et gratiam tuam tuorumque similium malo quam iacto, magisque sum tantae amicitiae cupitor quam gloriator, quoniam cupere nemo nisi uere [putem] potest, potest autem quiuis falso gloriari. ad hoc ita semper ab ineunte aeuo bonas artes sedulo colui, eamque existimationem morum ac studiorum cum in prouincia nostra tum etiam Romae penes amicos tuos quaesisse me, tute ipse locupletissimus testis es, ut non minus uobis amicitia mea capessenda sit quam mihi uestra concupiscenda. quippe non prompte ueniam impertire rarenter (78) adeunti adsiduitatem eius requirentis est, summumque argumentum amoris frequentibus delectari, cessantibus obirasci, perseuerantem celebrare, desinentem desiderare, quoniam necesse est * * eiusdem esse, cuius angat absentia. ceterum uox f. 78a. cohibita silentio perpeti | non magis usui erit, quam nares grauedine oppletae, aures spiritu obseratae, oculi albugine obducti. quid si manus manicis restringantur? quid si pedes pedicis coartentur? iam rector nostri animus aut somno soluatur aut uino (79) mergatur aut morbo sepeliatur? profecto ut gladius usu splendescit, situ robiginat, ita uox in uagina silentii || condita diutino torpore hebetatur. desuetudo omnibus pigritiam, pigritia ueternum parit. tragoedi adeo ni cotidie proclament, claritudo arteriis obsolescit: igitur identidem boando purgant rauim. ceterum ipsius uocis hominis exercendi cassus labor superuacaneo studio plurifariam superatur, si quidem uoce hominis et tuba rudore toruior et lyra concentu uariatior et tibia questu delec- (80) tabilior et fistula susurru iucundior et bucina significatu longinquior. mitto dicere multorum animalium immeditatos sonores distinctis proprietatibus admirandos, ut est taurorum grauis mugitus, luporum acutus ululatus, elephantorum tristis barri-

1 tuorumque] tui ς || 3 putē Fφ V, putet ς: *delevit Contarenus* || 5 cum Fa φ v, tum Fb || 7 inconcupiscenda ς || impartire v || 8 adeunti *Becichemius*: adeundi Fφ v || assiduitatem φ v || eius Fa*(ut videtur)*φ v, q; Fb *in ras.*, eius (prius) Fc *in marg.* || 10 eiusdem Fa φ v, equidem Fb: *duo verba interciderunt*: eiusdem gratam esse praesentiam *Colvius*, aequiparem *Hildebrandius* || cuius] c; φ || 11 non magis ñ magis F *(ñ magis erasum)* || usui u erit *(u erasum)* F, usu iuerit φ v: usui fuerit *Colvius*, usu fuerit *Vossius*, usu iuuerit *vir d.*, silentii p. usu non magis ualet *Contarenus*, silentii p. usu non magis iuuerit *Oudendorpius* || 13 coarceantur *Brantius* || iam] *malim* quid si etiam || sompno φ || 14 rubiginat φ v || 15 silentiij φ || tempore *Scottus* || 16 tragoedi adeo ni cottidie F, traiedia deonicottidie φ, tragędi adeo ni cottidie V || 17 rauī Fa*(ut videtur)*, rauciū Fb *in ras.*, raūī φ, rauim v: rauum *Fulvius*, raucum *Hildebrandius* || uocis (e) F || 18 casus Fa φα v, cassus Fb φβ || superuacaneo *delet Oudendorpius* || studio] sonu *Oudendorpius* || 19 uocem v: uox *Scaliger*, uocis *Hildebrandius* || torbior Fφ || lira φ || tybia Fφ, tibya v || quęstu F*(ut videtur)* || 20 iocundior φ v || buccina v || 21 mutorum ς || immediatos ς || āmirandos φα, admirandos φβ || 22 elefantorum Fφ ||

Ed. Oudend. f. 189b. f. 78a.

tus, equorum hilaris hinnitus nec non auium instigati *c*langores nec non leonum indignati fremores ceteraeque id genus uoces animalium truces ac liquidae, quas infesta rabies uel propitia uoluptas ciant. pro quibus homini uox diuinitus data angustior quidem, sed maiorem habet utilitatem mentibus quam auribus delectationem. quo magis celebrari debet frequentius usurpata, et quidem non nisi in auditorio, tanto uiro praesidente, in hac excellenti celebritate multorum eruditorum, multorum benignorum. equidem etsi fidibus adprime callerem, non nisi confertos homines consectarer. in solitudine cantillauit

(81) Orpheus in siluis, inter delphinas Arion.

quippe si fides fabulis, Orpheus exilio desolatus, Arion nauigio praecipitatus, ille immanium bestiarum delenitor, hic misericordium beluarum oblectator, ambo miserrimi cantores, quia non sponte ad laudem, sed necessario ad salutem nitebantur. eos ego impensius admirarer, si hominibus potius quam bestiis placuissent. auibus haec secretaria, ut *ita* inquam, magis congruerint, merulis et (82) lusciniis et oloribus. et merulae in remotis tesquis fringultiunt, lusciniae in solitudine a*pr*ica canticum adulescentiae garriunt, olores apud auios fluuios carmen senectae meditantur. enimuero qui pueris et adulescentibus et senibus utile carmen prompturus est, in mediis milibus hominum canat, ita ut hoc meum de uirtu|tibus Orfiti carmen est, serum quidem fortasse, sed serium, nec | minus f. 190a. gratum quam utile Carthaginiensium pueris *et* iuuenibus et senibus, quos indulgentia sua praecipuus omnium proconsul subleuauit: temperatoque desiderio et moderato remedio dedit pueris saturitatem, iuuenibus hilaritatem, senibus securitatem. metuo quidem, Scipio, quoniam laudes tuas attigi, ne me inpraesentiarum refrene*t* uel tua (83) generosa modestia uel mea ingenua uerecundia. sed nequeo, quin ex plurimis, quae in te meritissimo admiramur, ex his plurimis quin uel paucissima attingam. uos ea mecum, ciues ab eo seruati, recognoscite.

9 Verg. ecl. VIII 56.

1 hylaris φ v || īnitus φ || clangores *Becichemius*: angores Fφ v: ouium instar angores *Vossius* || 3 propicia v || cient *Becichemius* || angustior Fφ v: *num* augustior *scribendum est?* || 5 usurpari *Stewechius* || in *om.* ς || 7 consecrarer ς: conuersarer *Brantius* || 8 cantilauit Fφ || 9 syluis v || Orion φ || 10 Orion φ || 12 trudebantur *vel* ludebant *Brantius* || 13 āmirarer φα, admirarer φβ || 14 secretaria Fb *in ras.* || ut inquam Fφ v: ut ita inquam *Wowerus*, utique *Brantius*, utrinque *Contarenus*, relinquant *Hildebrandius* || congruerint *om.* ς || 15 męrulę F || friguttiunt *vir d.* || 16 aprica *scripsi*: Africana Fφ v || adolescentie φ || Asios *Brantius* || 17 et *ante* adul. *om.* ς || adolescentibus φ v || 20 Cartaginensium φ || et *addidi* || iuuenibus] uiuentibus ς: iuuentuti *Brantius*, uigentibus *Vossius* || 21 omnium] hominum v || 22 hylaritatem φ v || 23 refrenet *Piccartius*: refrenes Fφ v || 25 mitissimo ς || attig(n)am F ||

f. 190a. f. 78a. Ed. Oudend.

XVIII Tanta multitudo ad audiendum conuenistis, ut potius gratulari Carthagini debeam, quod tam multos eruditionis amicos habet, quam excusare, quod philosophus non recusauerim dissertare. nam et pro amplitudine ciuitatis frequentia collecta et pro magnitudine frequentiae locus delectus est. praeterea in auditorio hoc genus spectari debet, non pauimenti marmoratio nec proscaenii contabulatio nec scaenae columnatio, sed nec culminum eminentia nec lacunarium refulgentia nec sedilium circumferentia, nec quod hic alias mimus halucinatur, comoedus sermocinatur, tragoedus uociferatur, funerepus periclitatur, praestigiator furatur, histrio gesticulatur ceterique omnes ludiones ostentant populo, quod cuiusque artis est: sed istis omni- (84) bus supersessis nihil amplius spectari debet, quam conuenientium ratio et dicentis oratio. quapropter, ut poetae solent hic ibidem uarias ciuitates substituere, ut ille tragicus, qui in theatro dici facit:

Liber, qui augusta haec loca Cithaeronis colis:

item ille comicus:

perparuam partem postulat Plautus loci
de uostris magnis atque amoenis moenibus,
Athenas quo sine architectis conferat:

non secus et mihi liceat nullam longinquam et trans marinam ciuitatem hic, sed (85) enim ipsius Carthaginis uel curiam uel bybliothecam substituere. igitur proinde

13 Tragic. lat. rell. p. 228 Ribb.
15—17 Plaut. Trucul. prol. u. 1—3. Priscian. II p. 421, 14 K.

APVLEI PLATONICI FLORIDOR̄ L̄ĪB̄ III · EXPL̄ĪC̄ · INC^{II}PT · IIII · F, APVLEI PLATONICI FLORIDOR̄ LIBER · III · EXPLIC INCIPIT · IIII · *add. φβ in spatio a φα relicto*, FLORIDORVM LIBER QVARTVS v

1 Karthagini FV, Cartagini φ || 2 habet quam] c haudquaquam φγ *in marg.* || 3 disertare F (s *erasum*) || 5 proscęnii FV, proscenii φ || scenae FφV || 6 columpnatio φ || lacunarum φ || 7 traiedus φ || 8 hystrio φ, hist*(una litera, fortasse* l, *erasa)*rio F || 10 nichil φ || spectari φ *ex corr. (ut videtur)* || debes Fa φα, debet Fb φβ || dicen*tis* φ *ex corr.* || 11 oratio ę φ || *verba* spectari — oratio *Hildebrandio corrupta esse videntur* || hic ibidem] alicubi dum *Sopingius* || 12 traticus V || facit] solet ς: dicere solet *Modius* || 13 angusta φ || Cithaeronis F, cithęronis V, ciceronis scolis φ || 14 comicus qui v || 15 per paruam Fφ, paruam v, quam paruam ς || partim FV, partē φ || 16 *in* F *utrum* uostris *an* uestris *sit, incertum*, ūris φ, nostris v || amęnis męnibus F, amenis menibus φ || 17 quo sine] quos in Fφv: quis sine *Scaliger* || conferam Fφv || quasi in arctis tectis c. *vel* quo is in a. t. conferat *Vossius* || 18 michi φ || 19 Karthaginis FV, Cartaginis φ || bybliothecam FV *(cf. apolog. p. 64, 28)*, bibliothecam φ || sustituere F (b) ||

Ed. Oudend. f. 190a. f. 78a.

habetote, si curia digna protulero, ut si in ipsa curia me audiatis: si erudita fuerint, ut si in bybliotheca legantur. quo utinam mihi pro amplitudine auditorii prolixa oratio || suppeteret ac non hic maxime clauderet, ubi me facundissimum cuperem! sed uerum uerbum est profecto, qui aiunt, nihil quicquam homini tam prosperum diuinitus datum, quin ei tamen admixtum sit aliquid difficultatis, ut etiam in amplissima quaque laetitia subsit quaepiam uel parua querimonia coniugatione quadam mellis et fellis: ubi uber, ibi tuber. id ego cum ante alias | tum f. 78b. etiam nunc inpraesentiarum usu experior. nam quanto uideor plura apud uos habere ad commendationem suffragia, tanto sum ad dicendum nimia reuerentia uestri (86) cunctatior, et qui penes extrarios saepe numero promptissime disceptaui, idem nunc penes meos haesito ac, mirum dictu, ipsis inlecebris deterreor et stimulis refrenor et incitamentis cohibeor. an non multa mihi apud uos adhortamina suppetunt, quod sum uobis nec lare alienus nec pueritia inuisitatus nec magistris peregrinus nec secta incognitus nec uoce inauditus nec libris inlectus improbatusue? ita mihi et patria in concilio Africae, id est uestro, et pueritia apud uos et magistri uos et secta, licet Athenis Atticis confirmata, tamen hic inchoata est, et uox mea utraque lingua iam uestris auribus ante proxumum sexennium probe cognita: quin et libri mei non alia ubique laude carius censentur, quam quod iudicio uestro comprobantur. haec tanta ac totiuga inuitamenta communia non minus uos ad audiendum prolectant, quam me ad audendum retardant, faciliusque laudes uestras alibi gentium quam apud uos praedicarim: ita apud suos cuique modestia obnoxia est, apud (87) extrarios autem ueritas libera. semper adeo et ubique uos quippe ut parentis ac primos magistros meos celebro mercedemque uobis rependo, non illam, quam Protagoras sophista pepigit nec accepit, sed quam Thales sapiens nec pepigit et accepit. uideo, quid postuletis: utramque narrabo.

2 bybliotheca F, bibliotheca φv || quod ς || 3 clauderetur ς || 4 cūperē F || qui] quod ς || nichil Fφ || 5 ei tamen] & tn̄ φ || 6 letitia Fφ || 7 ubi uber.bi Fa (i) *(ri Fb in ras.)*, tuber Fb *in ras.*, ubi uber ibituber φα *(r i φβ in ras.)* || in alias Fφv, ante alias ς || 8 nunc *delet Colvius* || 10 dissertaui *Wowerus* || 11 illecebris Fφ, inlecebris V || simultis Fφv, stimulis ς || 12 at v || 13 quod] qui ς || inusitatus ς || 15 confinio *Colvius* || id est uestro φv, idē ūro F, enimuero ς || 16 tamen] tn̄ φ || utrique FV, utraque φ: utique *vir d.*, utrimque *Hildebrandius* || 17 proximum φ || 18 clarius *Floridus* || 19 haec] h' F || cōia φ || 20 audendum *G. Vossius*: audiendum FφV, c dicendū φγ *in marg.*, dicendum ς || 21 suos *Stewechius*: uos Fφv || cuique] cumque *(i. e. quoquo modo, in uniuersum) Hildebrandius* || 22 ueritas ṣẹ φ || parentes φ || 23 que *om. φα, add. φβ* || īpēdo v || Protagora F, Protagoras φ *(s φβ addidisse videtur)*v || 25 utrumque *Salmasius* ||

f. 190 a. f. 78 b. Ed. Oudend.

Protagoras, qui sophista fuit longe multiscius et cum primis rhetoricae repertoribus perfacundus, Democriti physici ciuis aequaeuus — inde ei suppeditata doctrina est —: eum Protagoran aiunt cum suo sibi discipulo Euathlo mercedem nimis uberem f. 190 b. condicione temeraria || pepigisse, uti sibi tum demum id argenti daret, si primo tirocinio agendi penes iudices uicisset. igitur Euathlus postquam cuncta illa exorabula iudicantium et decipula aduersantium et artificia dicentium uersutus alioquin (88) et ingeniatus ad astutiam facile perdidicit, contentus scire quod concupierat coepit nolle quod pepigerat, sed callide nectendis moris frustrari magistrum diutuleque nec agere uelle nec reddere, usque dum Protagoras eum ad iudices prouocauit expositaque condicione, qua docendum receperat, anceps argumentum ambifariam proposuit. 'nam siue ego uicero', inquit, 'soluere mercedem debebis ut condemnatus, seu tu uiceris, nihilo minus | reddere debebis ut pactus, quippe qui hanc causam primam penes iudices uiceris. ita, si uincis, in condicionem incidisti: si uinceris, in dam- (89) nationem'. quid quaeris? ratio conclusa iudicibus acriter et inuincibiliter uidebatur: enimuero Euathlus, utpote tanti ueteratoris perfectissimus discipulus, biceps illud argumentum retorsit. nam 'si ita est', inquit, 'neutro modo quod petis debeo. aut enim uinco et iudicio dimittor, aut uincor et pacto absoluor, ex quo non debeo mercedem, si hanc primam causam fuero penes iudices uictus. ita me omni modo liberat, si uincor, condicio, si uinco, sententia'. nonne uobis uidentur haec sophistarum argumenta obuersa inuicem uice spinarum, quas uentus conuoluerit, inter se cohaerere, paribus utrinque aculeis, simili penetratione, mutuo uulnere? atque ideo merces (90) Protagorae tam aspera, tam senticosa uersutis et auaris relinquenda est: cui scilicet multo tanto praestat illa altera merces, quam Thalen memorant suasisse.

1 Protagora qui FV, Protagoras quidem φ: Pr. quidam *Wowerus* || in primis *Colvius* || rethoricae F, retorice φ, rheorice v || repertis ς: repertionibus *Hildebrandius* || 2 phisici Fφ || ciuis] socius ς || eq̄uus φ || unde *Stewechius* || 3 Euatlo Fφv || suberem F *ante rasuram*, uberem F *post rasuram* || 5 tyrocinio v *(etiam* F, *ut videtur)* || Euatl^t^us F, Euatlus φ || 6 dicibula *Colvius* || alioqui Fφα, alioquin φβ, alioq etj V || 7 et *om.* v || cupierat φ || cepit Fφ, caepit v || 8 nolle dare *Burmannus* || set φα, sed φβ || nectundis ς || diutileque ς || 9 agere uelle *Salmasius*: asereuelle FV, a se reuellere φ, asserere uelle ς: disserere uelle *vel* id se refellere *Oudendorpius*, a se refellere *Hildebrandius* || reddere] renuere *Stewechius* || prouocatum ς: prouocatus *Vossius* || 10 conditione φ || qua Fv, quā in φ: qua in *Wowerus*, qua eum *Vulcanius*, qua im *(i. e.* eum) *Brantius* || 11 uincero FV, uicero φ || condempnatus Fφ || 12 nichilhominus F, nihiclominus φ || *verba* ut condemnatus — pactus *om.* ς || q^p^pe F || primam caussam ς || 13 conditionem φ || & si φ || dampnationem φ || 18 hac prima causa φβ || 19 uinco — — uincor Fφαv, uincor — — uinco φβ || uidentur uobis φ || sophistatum FφαV, sophistarum φβ, sophismatum ς || 20 cohercere v, terere ς || 21 penetrationē φα, penetratione φβ || 22 sententiosa ς || 23 multo tanta Fφv, multo tanto ς || Thalem v ||

Ed. Oudend. 190 b. f. 78 b.

Thales Milesius ex septem illis sapientiae memoratis uiris facile praecipuus — enim geometricae penes Graios primus repertor et naturae rerum certissimus explorator et astrorum peritissimus contemplator — maximas res paruis lineis repperit: temporum ambitus, uentorum flatus, stellarum meatus, tonitruum sonora miracula, siderum obliqua curricula, solis annua reuerticula, item lunae uel nascentis incrementa uel senescentis dispendia uel delinquentis obstacula. idem sane iam procliui senectute diuinam rationem de sole commentus est, quam || equidem non didici modo, uerum etiam experiundo comprobaui, quotiens sol magnitudine sua circulum quem permeat metiatur. id a se recens inuentum Thales memoratur edocuisse Mandraytum Prienensem, qui noua et inopinata cognitione impendio delectatus optare iussit, quantam uellet mercedem sibi pro tanto documento rependi. 'satis', inquit, 'mihi fuerit mercedis, [Thales sapiens] si id quod a me didicisti, cum proferre ad quospiam (91) coeperis, tibi non adsciueris, sed eius inuenti me potius quam alium repertorem praedicaueris. pulchra merces prorsum ac tali uiro digna et perpetua: nam et in hodiernum ac dehinc semper Thali ea merces persoluetur ab omnibus nobis, qui eius caelestia studia uere cognouimus.

Hanc ego uobis mercedem, Carthaginienses, ubique gentium dependo pro disciplinis, quas in pueritia sum apud uos adeptus. ubique enim me uestrae ciuitatis alumnum fero, ubique uos omnimodis laudibus celebro, uestras disciplinas studiosius percolo, uestras opes gloriosius praedico, | uestros etiam deos religiosius ueneror. f. 79 a. nunc quoque igitur principium mihi apud uestras auris auspicatissimum ab Aesculapio deo capiam, qui arcem nostrae Carthaginis indubitabili numine propitius te*g*it. eius dei hymnum graeco et latino carmine uobis h*i*c canam iam illi a me dedicatum. sum enim non ignotus illi*us* *sa*cricola nec recens cultor nec ingratus antistes, ac iam

1 sapientia ς || praecipuus fuit ς || 2 geometriae φV || Gaios Fφα, Graios φβ || explorator F *ex corr.* || 3 astorum Fa, astrorum Fb || 5 siderum] fulgurum *vel* fulgetri *Oudendorpius* || item *Colvius*: idem Fφv || 6 deliquantis FφV, delinquentis *vel* deliquentis ς || obstiticula FφV, obstacula ς || 7 c̄motus φα, c̄mentus φβ || 8 experiendo φ || 9 Mandritum φ || 10 Priennensem Fφv || 12 Thales sapiens *seclusi*: inquit Th. s. *Floridus* || 13 cęperis F, ceperis φ, caeperis v || non *om.* Fφα, c^e^ non φγ *in marg.* || 14 praedicaris FφV, praedicaueris ς || pulc^r^ha F, pul*chra* φβ *in ras.* || 15 *in* F *utrum* dein *an* dein *sit, incertum*, deinde φ, dehinc v || Thaly F, Thal.. V || 16 celestia φ || recognouimus *Fulvius* || 17 Karthaginienses FV, Cartaginenses φ || 19 alumpnum φ || cęlebro F || 20 etiam *om.* φ || 21 et nunc v || aures φv || 22 uostrae *Oudendorpius* || Karthaginis FV, Cartaginis φ || tegit *scripsi*: strepit Fφv: repit *Lipsius*, regit *Groslotius*, respicit *Becichemius*, specit *(i. e.* conspicit) *Hildebrandius* || 23 hym̄ φV || hic canam *Scioppius*: hęc canam FV, heccanam φ, sic canam ς: heic canam *Scriverius*, occinam *Wowerus*, occanam *Oudendorpius* || iam *fortasse delendum* || 24 illius sacricola *Gulielmus*: illis agricola FφV, illius agricola ς: illi sacricola *Salmasius* ||

f. 190b. f. 79a. Ed. Oudend.

et prorsa et uorsa facundia ueneratus sum, ita ut etiam nunc hymnum eius utraque lingua canam, cui dialogum similiter graecum et latinum praetexui, in quo sermocin*an*tur Sa*b*idius Seuerus et Iulius Persius, uiri et inter se mutuo et uobis et (92) utilitatibus publicis merito amicissimi, doctrina et eloquentia et beniuolentia paribus: incertum, modestia quietiores an industria promptiores an honoribus clariores. quibus cum sit summa concordia, tamen haec sola aemulatio et in hoc unum certamen est, uter eorum magis Carthaginem diligat, atque summis medullitus uiribus contendunt ambo: uincitur neuter. eorum ego sermonem ratus et uobis auditu gratissimum *et* mihi composit*u* congruentem et dedicatu religiosum, in principio libri *f*acio quendam || ex his, qui mihi Athenis condidicerunt, percontari a Persio graece, quae ego (f. 191a.) pridie in templo Aesculapi disseruerim, paulatimque illis Seuerum adiungo, cui interim romanae linguae partes dedi. nam*que* Persius, quamuis et ipse optime possit, tamen hodie uobis atticissabit. * * *

XVIIII Asclepiades ille, inter praecipuos medicorum, si unum Hippocratem excipias, ceteris princeps, primus etiam uino repperit aegris opitulari, sed dando scilicet (93) in tempore: cuius rei obseruationem probe callebat, ut qui diligentissime animaduerteret uenarum pulsus inconditos uel prae*u*aros. is igitur cum forte in ciuitatem sese reciperet et rure suo suburbano rediret, aspexit in pomoeriis ciuitatis funus ingens locatum, plurimos homines ingenti multitudine, qui exequias uenerant, circumstare omnis tristissimos et obsoletissimos uestitu. propius accessit, ut i*ps*e cognosceret more ingenii, quisnam esset, quoniam percontanti nemo responderat: an uero (94) ut ipse aliquid in illo ex arte reprehenderet? certe quidem iacenti homini ac prope

2 sermocinantur *scripsi*: sermocinabantur Fφv, sermocinabuntur ς || 3 Sabidius *Scriverius*: Safidius Fφv || Perseus FφV, Persius ς || 4 puplicis φα, publicis φβ || pares *Becichemius* || 7 Karthagine FV, Cartaginē φ || 9 mihi composite congruentem et dedicatur religio summo in principio libri ratio Fφv: *emendavit Lipsius*: et dedicatu religiosum, pr. l. ratio quaedam ex his a me condidicere *Becichemius* || 10 michi φ || percunctari V || Perseo FφV, Persio ς || 11 Esculapii φ || 12 namque *scripsi*: nam & Fφv: nam id *Hildebrandius* || Perseus FφV, Persius ς || latine possit ς || 13 nobis ac uobis ς || atticissauit FφV, atticissabit ς ||

14 et si unum *Oudendorpius* || Hyppocratem φ || 15 opi*tu* (*corr.: fuerat* r)lari F, op. aegris reperit ς || 16 animaduerterat Fφv, animaduerteret ς: animaduertat *Becichemius* || 17 reconditos *Groslotius* || praeuaros *Scaliger*: praeclaros Fφv: praeceleres *Stewechius* || 19 collocatum *Brantius* || 20 omnes φ || obsoletissimo *Vossius* || ipse cognosceret *scripsi*: incognosceret Fφ, etiam incognosceret ς: ut inde c. *Groslotius*, utne (*i. e.* an ut) cogn. *Oudendorpius* || 21 ingenii humani ς || at uero ς || uenit *post* uero *addit Colvius* || 22 ipse uir ς || adseuerat ipse uiui aliquid in illo ex arte deprehendere *Brantius* ||

Ed. Oudend. f. 191a. f. 79a.

deposito fatum a*bs*tulit. iam miseri illius membra omnia aromatis perspersa, iam os ipsius unguine odore delibutum, iam eum pollinctum, iam cenae paratum con- (95) templatus, e*tiam* diligentissime quibusdam signis animaduersi*s*, etiam atque etiam pertrectauit corpus hominis et inuenit in illo uitam latentem. confestim exclamauit uiuere hominem: procul igitur faces abi|gerent, procul ignes amolirentur, rogum demolirentur, cenam feralem a tumulo ad mensam referrent. murmur interea exortum: partim medico credendum dicere, partim etiam inridere medicinam. postremo (96) propinquis etiam hominibus inuitis, quodne iam ipsi hereditatem a*u*ebant, an quod adhuc illi fidem non habebant, aegre tamen ac difficulter Asclepiades impetrauit breuem mortuo dilationem. atque ita uispillonum manibus extortum uelut ab inferis postliminio domum rettulit confestimque spiritum recreauit *et* confestim animam in corporis latibulis delitescentem quibusdam medicamentis prouocauit.

Sapientis uiri super mensam celebre dictum est: 'prima', inquit, 'cratera ad **XX** (97) sitim pertinet, secunda ad hilaritatem, tertia ad uoluptatem, quarta ad insaniam'. uerum enimuero Musarum || cratera uersa uice quanto crebrior quantoque meracior, tanto propior ad animi sanitatem. prima cratera litterator*i*s rud*itate* eximit, secunda grammatici doctrina instruit, tertia rhetoris eloquentia armat. hactenus a

13 Suid. s. u. οἶνος. L. Diog. I 8, 103.

deprehenderet *Wowerus*: [ut] — deprehenderat *Scriverius* || 1 abstulit *Wowerus*: attulit Fφv: uitam attulit *Fulvius* || aromate sparsa φ || 2 unguinis φ, sanguine ς || odoro ς || dilibutum F || pęnę F, pene φ, penè V, cenae ς || 3 etiam *scripsi*: enim Fφv, quam ς: eum *Scaliger*, est (diligentissime. quibusdam —) *Colvius*, cum *Oudendorpius* || animaduersis *scripsi*: animaduersit F, animaduertit φ, aĩaduersit v: animam aduertit *Schikeradius*, animum aduersit *vel* animum d. q. s. animaduersit *Hildebrandius* || et etiam *Oudendorpius* || 4 pertractauit φ || et *delet Oudendorpius* || 5 g (i supra) F, igitur φv, ergo ς || abiicerent *Stewechius* || *post* rogũ *in* F *rasura unius literae* || 6 fęralem F || 7 irridere v || 8 omnibus *Stewechius* || quodne iam] quod ne an *Stewechius*, quoniam *Wowerus* || auebant *Lipsius*: habebant Fv, habeant (b supra) φ || 10 exortum φα, extortum φβ || 11 *post* postliminio *in* F *parvula rasura* || retulit v || et *addidi* || confestimque ς || 12 delitiscentem F ||

13 creterra Fa, c(o supra)cratera Fc *in marg.*, craterra ς || 14 sęcunda F || hylaritatem φv || 15 creterra F, cretr̃a φα, cratr̃a φβ || 16 promptior φ || creterra F, cretr̃a φ || litteratoris ruditate *Colvius*: litteratores rua d. to F, litteratores ruato φ, litteratores .d. rua to V, litteratores ruato *vel* ruditatem ς: litteratoris rude *Brantius*, l. ruditu *Scaliger*: *fortasse* rudore (*cf. pag. 26, 19*) *vel* ruminatione *scribendum est* || exuit *Colvius* || 17 gramatici φ || instrauit FφV, instruit ς: doctrinam insinuat *Hildebrandius* || rhetores FV, rethores φ ||

plerisque potatur. ego et alias crateras Athenis bibi: poeticae commentam, geometricae limpidam, musicae dulcem, dialecticae austerulam, iam uero uniuersae philo- (98) sophiae inexplebilem scilicet *et* nectaream. canit enim Empedocles carmina, Plato dialogos, Socrates hymnos, Epicharmus modos, Xenophon historias, Xeno*phanes* satiras: Apuleius uester haec omnia nouemque Musas pari studio colit, maiore scilicet uoluntate quam facultate, eoque propensius fortasse laudandus est, quod omnibus bonis in rebus conatus in laude, effectus in casu est: ita ut contra in maleficiis etiam cogitata scelera, non perfecta adhuc uindicantur, cruenta mente, pura manu. ergo sicut ad poenam sufficit meditari punienda, sic et ad laudem satis est conari praedicanda. quae autem maior laus aut certior, quam Carthagini benedicere, ubi tota ciuitas eruditissimi estis, penes quos omnem disciplinam pueri discunt, iuuenes ostentant, senes docent? Carthago prouinciae nostrae magistra uenerabilis, Carthago Africae Musa caelestis, Carthago Camena togatorum.

XXI Habet interdum et necessaria festinatio honestas moras, saepe uti malis inter- (99) pellatam uoluntatem: quippe et illis, quibus curriculo confecta uia opus est, adeo uti praeoptent pendere equo quam carpento sedere propter molestias sarcinarum et pondera uehiculorum et moras orbium et salebras orbitarum: adde et lapidum glo- f. 79b. bos | et caudicum toros et camporum riuos et collium cliuos. hisce igitur moramentis omnibus qui uolunt deuitare ac uectorem sibimet equum deligunt diutinae (100) fortitudinis, uiuacis pernicitatis, id est, et ferre ualidum et ire rapidum,

1 creterras F, cratr̄as φ || cōm̃tam F, com̃tam φ, commentam v, commentum *vel* commentu ς: homectam *(i. e.* humectam) *Colvius*, conditam *Scioppius*, bammatam *Oudendorpius*, commixtam *Bosscha*, ommellitam *(i. e.* obmellitam) *Hildebrandius* || geometriae FφV, geometricae ς || 2 amarulam *vir d.* || enimuero ς || uniuersae *Colvius*: uniuersas FφV: uniuersa *Salmasius* || 3 inexplebiles — nectareas *Wowerus* || et *addidit Colvius* || enim φv, ·n· v || Enpedocles Fφ || 4 dyalogos F || Epycharmus F, Epicarmus φ || hystorias φ || Xenophanes *Casaubonus*: Xenocrates Fφ, Xeno Crates v || satyras Fv: sillos *Casaubonus (cf. Wachsmuth. sillograph. rell. p. 33)* || 5 noster v || 7 contra] circa ς || 8 iudicantur ς | 10 Karthagini F, Cartagini φ || 11 pene F || 12 Karthago F, Kartago φ || Karthago F, Cartago φ || 13 cęlestis F, celestis φ: coelestis Carthago *Colvius* || Karthago F, Cartago φ || Camoena ς ||

14 uti malis] ut in aliis *Colvius* || 16 aequo v || 18 thoros v || riuiços φ || 19 deuitari ς: obuiare *vel* deuiare *Floridus*, nolunt deuiari *vel* debitare *Stewechius*, nolunt diuexari *vel* deuexari *vel* deuiare *Brantius* || ac uictorem FφαV, c.uectorē (e *supra*) φγ *supra scr.*, aduectorem ς: atque uectorem *Colvius*, ad uecturam *Wowerus*, ad uectorem *Brantius* || diligunt v || 20 uiuacis Fφ, uiuacę V, uiuae ς || idem Fφv, id est ς: item *Colvius*, eundem *Dousa*, itidem *Oudendorpius* || ferrae v ||

qui campos collesque gradu perlabitur uno,

ut ait Lucilius: tamen cum eo equo per uiam concito peruolant, si quem interea conspicantur ex principalibus uiris nobilem hominem, bene consultum, bene || cogni- f. 191b. tum, quanquam oppido festinent, tamen honoris eius gratia cohibent cursum, re*le*- (101) *u*ant gradum, retardant equum et ilico in pedes desiliunt, fruticem, quem uerberando equo gestant, eam uirgam in laeuam manum transferunt, itaque expedita dextra adeunt ac salutant et, si diutule ille quippiam percontetur, ambulant diutule et fabulantur: denique quantumuis morae in officio libenter insumunt.

* * * Crates ille Diogenis sectator, qui ut lar familiaris apud homines aetatis **XXII** suae Athenis cultus est: nulla domus unquam clausa erat, nec erat patris familias tam absconditum secretum, quin eo tempestiue Crates interueniret, litium omnium et iurgiorum inter propinquos disceptator atque arbiter. quod Herculem olim poetae memorant monstra illa immania hominum ac ferarum uirtute subegisse orbemque (102) terrae purgasse, similiter aduersum iracundiam et inuidiam atque auaritiam atque libidinem ceteraque animi humani monstra et flagitia philosophus iste Hercules fuit. eas omnes pestes mentibus exegit, familias purgauit, malitiam perdomuit, seminudus et ipse et claua insignis, etiam Thebis oriundus, unde Herculem fuisse memoria extat. igitur, priusquam plane Crates factus, inter proceres Thebanos numeratus est: lectum genus, frequens famulitium, domus amplo ornata uestibulo: ipse bene uestitus, bene praediatus. post ubi intellegit nullum sibi in re familiari praesidium legatum, quo fretus aetatem agat, omnia fluxa infirmaque esse, quicquid sub caelo diuitiarum est, eas omnes ad bene uiuendum *ne*quicquam esse * * *.

1 Poet. lat. min. IIII pag. 13 Wernsd.

1 uno] imo *vel* immo ς: imos *vir d.* || 2 tamen] tum ς || eo *om.* φα, *add.* φβ || equo φ *ex corr.* || concitato φβ || 3 *in* φ *utrum & an* ex *sit, incertum* || 4 festinant ς || releuant *Becichemius*: reuelant Fφv: releniunt *Lipsius*, reuetant *vel* rebetant *Colvius*, relentant *Brantius*, resecant *vel* repetant *vel* reclinant *vir d.*, recellunt *Hildebrandius (coll. mett. VII 24)* || 6 lęuam F, leuam φv || 7 ac salutant] auscultant ς: ausculantur *(i. e.* osculantur) *Stewechius*, osculant *Hildebrandius* || diutile v || percertetur ς: perscitetur *Stewechius* ||

10 ei unquam v || 11 lisium φα, litium φβ || 12 poetā FφαV, poete φβ *in ras.*, poetae ς || 14 *post* purgasse *in* F *litera* s *erasa videtur* || aduersus φ || atque *ante* auaritiam *om.* ς || 18 urbanos φα, thebanos φβ || 19 famulicium φ || ornato v || 20 praeditus *Salmasius (Plin. exerc. p. 892)* || postibi *Bosscha* || intelligit φ, intellexit ς || famulari *vir d.* || 21 infimaque ς || celo Fφv || 22 nequicquam *Becichemius*: quicquam Fφv: non quicquam *Colvius*, non cicci *vel* ciccum *vel* cicum *Brantius* || *lacunam significavi: Floridus et Oudendorpius cum hoc florido coniungunt floridum XXIII, alii floridum XIIII* ||

XXIIII Sicuti nauem bonam, fabre factam, bene intrinsecus compactam, extrinsecus eleganter depictam, mobili clauo, firmis rudentibus, procero malo, insigni carchesio, splendentibus uelis, postremo omnibus armamentis idoneis ad usum et honestis ad contemplationem: eam nauem si aut gubernator non agat aut tempestas agat, ut facile cum illis || egregiis instrumentis aut profunda hauserint aut scopuli comminuerint! (103) sed et | medici cum intrauerint ad aegrum, uti uisant, nemo eorum, quod tabulina perpulchra in aedibus cernant et lacunaria auro oblita et gregatim pueros ac iuuenes eximia forma in cubiculo circa lectum stantis, aegrum iubet, uti sit animo bono, sed, ubi iuxtim consedit, manum hominis prehendit, eam pertractat, uenarum pulsum et momenta captat: si quid illic turbatum atque inconditum offendit, illi renuntiat, male morbo haberi. diues ille cibo interdicitur: ea die in sua sibi copiosa domo panem non accipit, cum interea totum eius seruitium hilares sunt atque epulantur, nec in ea re quicquam efficit condicione.

1 et extrinsecus v || 2 clauo] ca...o V || 4 eam autem nauem *Stewechius* aut *ante* gubernator *delens* || tempestas agat φ || ut] uic φβ *ex corr.*: ne *Lipsius* || 6 nemorum φ || 7 perpulcra φ || 8 stantes v || 9 manuū φα, manū φβ || 10 si] et *supra add.* φβ || illic] ille *Scriverius* || renunciat v || 12 hylares φv: hilarescunt *Colvius* || sint φβ || epulentur φβ || 13 officit *Gruterus* || conditione φ: conditio *Floridus*, conditioni *Gruterus* ||

Subscriptio deest in FφV: *in calce codicis* φ *extat* F. Aretin.

INDEX NOMINVM

Schulnachrichten

von Michaelis 1864 bis dahin 1865.

I. Uebersicht des Lehrplans.

A. Uebersicht der im Winterhalbjahr 1864–65 absolvirten Pensa.

Oberprima. Ordinarius Hr. Prof. Dr. Kirchhoff.

Religion: Glaubenslehre 1. Theil. Die Reiche Israel und Juda. Wiederholungen früherer Pensa. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Litteraturgeschichte des 16. und 17. Jahrhunderts. Vorträge. Aufsätze. 2 St. Hr. Kirchhoff. — Philosophische Propaedeutik: Elemente der Psychologie. 1 St. Hr. Hollenberg. — Latein: Cic. p. Sestio. Aufsätze, Extemporalien und Sprechübungen. 6 St. Der Director. Hor. carm. III, 24-IV. 2 St. Hr. Seyffert. — Griechisch: Demosth. or. phil. II. III. de reb. Chers. Extemporalien. 4 St. Hr. Kirchhoff. Soph. Antig. Hom. Ilias Hr. Seyffert. — Französisch: Cuvier Eloges historiques. Repetitionen. Extemporalien und Exercitien. 2 St. Hr. Planer. — Geschichte: Römische Geschichte. 3 St. Hr. Dondorff. — Mathematik: Wiederholungen aus der Arithmetik und Algebra, allgemeine Sätze über Gleichungen und deren Wurzeln. Anwendungen der Algebra auf Geometrie. Vermischte Aufgaben. 4 St. Hr. Rühle. — Physik: Magnetismus, Electricität, Electromagnetismus. 2 St. Hr. Rühle. — Hebräisch: Wiederholung der Grammatik. Uebersetzen aus dem Hebräischen Schulbuch. Genesis 17 ff. 2 St. Hr. Hollenberg.

Unterprima. Ordinarius Hr. Prof. Dr. Seyffert.

Religion: Kirchengeschichte 1. Thl. Die Apostelgeschichte cursorisch. Wiederholung von Kirchenliedern. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Aufsätze und Vorträge. Aus der althochdeutschen Litteratur und Sprache. Lectüre aus Schiller und Lessing. 3 St. Hr. Hollenberg. — Latein: Cic. epist. nach der Auswahl von Hofmann. Exercitien. Extemporalien. Aufsätze. 6 St. Hr. Seyffert. Hor. carm. III, 25-30. IV. 2 St. Hr. Jacobs. — Griechisch: Thucyd. I. Extemporalien. 4 St. Hr. Seyffert. Hom. Ilias I ff. 2 St. Hr. Kirchhoff. — Französisch: Ségur hist. d. Napoléon liv. X. XI. Extemporalien. Exercitien. Repetitionen. 2 St. Hr. Planer. — Geschichte: Neuere Geschichte bis 1648. 3 St. Hr. Dondorff. — Mathematik: 2. Thl. der Stereometrie. 2 St. Wiederholungen aus der Arithmetik, Combinationen, binom. Lehrsatz, Gleichungen mit mehreren Unbekannten. 2 St. Hr. Rühle. — Physik: Wärme, Schall. 2 St. Hr. Rühle. — Hebräisch: comb. mit Oberprima. 2 St. Hr. Hollenberg.

Obersecunda. Ordinarius Hr. Prof. Jacobs.

Religion: Das Reich Gottes im A. B. mit einer Einleitung. Kirchenlieder. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Aufsätze, Vorträge, Lectüre von Schillers

Schulnachrichten

von Michaelis 1864 bis dahin 1865.

I. Uebersicht des Lehrplans.

A. Uebersicht der im Winterhalbjahr 1864–65 absolvirten Pensa.

Oberprima. Ordinarius Hr. Prof. Dr. Kirchhoff.

Religion: Glaubenslehre 1. Theil. Die Reiche Israel und Juda. Wiederholungen früherer Pensa. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Litteraturgeschichte des 16. und 17. Jahrhunderts. Vorträge. Aufsätze. 2 St. Hr. Kirchhoff. — Philosophische Propaedeutik: Elemente der Psychologie. 1 St. Hr. Hollenberg. — Latein: Cic. p. Sestio. Aufsätze, Extemporalien und Sprechübungen. 6 St. Der Director. Hor. carm. III, 24-IV. 2 St. Hr. Seyffert. — Griechisch: Demosth. or. phil. II. III. de reb. Chers. Extemporalien. 4 St. Hr. Kirchhoff. Soph. Antig. Hom. Ilias Hr. Seyffert. — Französisch: Cuvier Eloges historiques. Repetitionen. Extemporalien und Exercitien. 2 St. Hr. Planer. — Geschichte: Römische Geschichte. 3 St. Hr. Dondorff. — Mathematik: Wiederholungen aus der Arithmetik und Algebra, allgemeine Sätze über Gleichungen und deren Wurzeln. Anwendungen der Algebra auf Geometrie. Vermischte Aufgaben. 4 St. Hr. Rühle. — Physik: Magnetismus, Electricität, Electromagnetismus. 2 St. Hr. Rühle. — Hebräisch: Wiederholung der Grammatik. Uebersetzen aus dem Hebräischen Schulbuch. Genesis 17 ff. 2 St. Hr. Hollenberg.

Unterprima. Ordinarius Hr. Prof. Dr. Seyffert.

Religion: Kirchengeschichte 1. Thl. Die Apostelgeschichte cursorisch. Wiederholung von Kirchenliedern. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Aufsätze und Vorträge. Aus der althochdeutschen Litteratur und Sprache. Lectüre aus Schiller und Lessing. 3 St. Hr. Hollenberg. — Latein: Cic. epist. nach der Auswahl von Hofmann. Exercitien. Extemporalien. Aufsätze. 6 St. Hr. Seyffert. Hor. carm. III, 25-30. IV. 2 St. Hr. Jacobs. — Griechisch: Thucyd. I. Extemporalien. 4 St. Hr. Seyffert. Hom. Ilias I ff. 2 St Hr. Kirchhoff. — Französisch: Ségur hist. d. Napoléon liv. X. XI. Extemporalien. Exercitien. Repetitionen. 2 St. Hr. Planer. — Geschichte: Neuere Geschichte bis 1648. 3 St. Hr. Dondorff. — Mathematik: 2. Thl. der Stereometrie. 2 St. Wiederholungen aus der Arithmetik, Combinationen, binom. Lehrsatz, Gleichungen mit mehreren Unbekannten. 2 St. Hr. Rühle. — Physik: Wärme, Schall. 2 St. Hr. Rühle. — Hebräisch: comb. mit Oberprima. 2 St. Hr. Hollenberg.

Obersecunda. Ordinarius Hr. Prof. Jacobs.

Religion: Das Reich Gottes im A. B. mit einer Einleitung. Kirchenlieder. 2 St. Hr. Hollenberg. — Deutsch: Aufsätze, Vorträge, Lectüre von Schillers